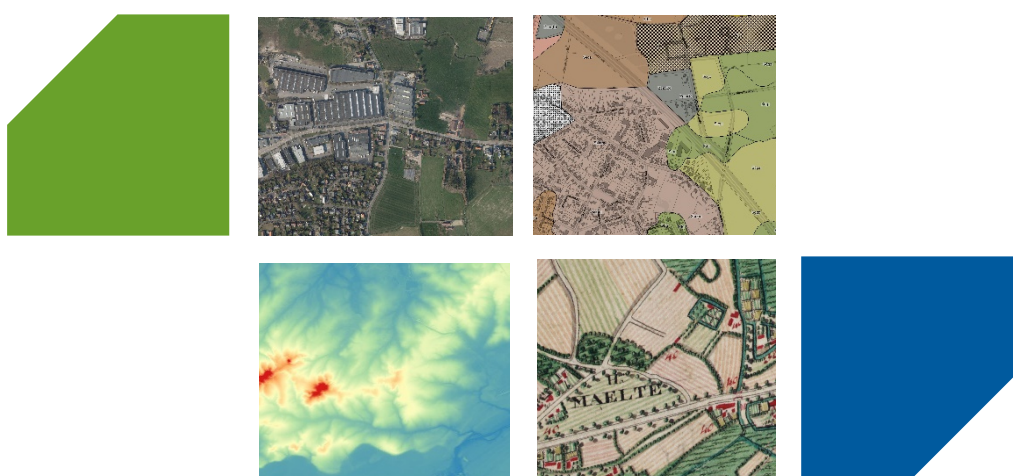

ARCHEOLOGIENOTA

WODECQSTRAAT TE RONSE

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 1742

Rapport opgemaakt door: Layla Valvekens

Mevrouwhofstraat 1A

B-3511 Hasselt

Projectcode:

Intern: 32585

Extern: /

AOE: 2021L233

COLOFON

Titel

Archeologienota

Wodecqstraat te Ronse

Auteur

Layla Valvekens

Projectcodes

Intern: 32585

Extern: /

Agentschap Onroerend Erfgoed: 2021L233

Plaats en datum

Hasselt, december 2021

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 1742

ISSN 2406-3940

Alle afbeeldingen zijn aangeleverd door ABO nv tenzij anders aangegeven.

RAPPORTFICHE

Versies		
<i>Versie</i>	<i>Datum</i>	<i>Status</i>
v0	21/12/2021	Interne draft
v1	21/12/2021	Externe draft
v2	23/12/2021	Definitieve versie

Projectteam	
<i>Functie</i>	<i>Naam</i>
Projectleider	Layla Valvekens
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Jan Coenaerts
General Director	Patrick Hambach

INHOUDSOPGAVE

DEEL 1 Verslag van resultaten	1
1 Inleiding	1
1.1 Administratieve gegevens	1
1.2 Aanleiding van het onderzoek en wettelijk kader	2
1.3 Afbakening van het projectgebied	2
1.4 Doel van het onderzoek en onderzoeksstrategie	3
2 Aard van de bedreiging	5
2.1 Huidige situatie	5
2.2 Toekomstige situatie	5
3 Landschappelijke analyse	8
3.1 Topografische situering	8
3.2 Bodemkundige situering	10
4 Archeologische voorkennis	14
4.1 Historische achtergrond	14
4.2 Inventarissen onroerend erfgoed	15
4.3 Cartografische en iconografische bronnen	18
4.4 Recente landschapsveranderingen	23
5 Besluit	26
6 Bibliografie	28
DEEL 2 Programma van maatregelen	29
1 Inleiding	30
2 Gemotiveerd advies	32
2.1 Zone vooronderzoek	32
2.2 Uitgesteld traject	33
2.3 Fasering	33
3 Methodologie en onderzoeksstrategie	34
3.1 Stap 1 – Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van landschappelijk bodemonderzoek (verplicht)	34
3.2 Stap 2 – Vooronderzoek in functie van steentijd artefactensites (optioneel / verplicht)	38
3.3 Stap 3 – Vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven (optioneel)	47
4 Bijkomende bepalingen	53
4.1 Bewaring en deponering van vondsten	53
4.2 Criteria voor het niet uitvoeren van de voorziene onderzoeksmethoden	53
4.3 Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code Goede Praktijk	53
4.4 Risico's en maatregelen	53
5 Bibliografie	55
6 Kwaliteitscontrole en ondertekening	56

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021).....	3
Figuur 2: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021).....	5
Figuur 3: Toekomstige situatie (Cattoir Architecten Team 2021).....	7
Figuur 4: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021).....	8
Figuur 5: Meest recente luchtfoto met aanduiding van de hoogteprofielen t.h.v. het projectgebied (Geopunt, 2021)	9
Figuur 6: Uittreksel van het Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)	9
Figuur 7: Hoogteprofiel N-Z (boven) en NW-ZO (onder) (Geopunt, 2021)	10
Figuur 8: Skyview (factor 0,25 m) met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)	10
Figuur 9: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)	11
Figuur 10: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021).....	12
Figuur 11: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021).....	12
Figuur 12: Potentiële bodemerrosie per perceel met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)	13
Figuur 13: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)	13
Figuur 14: Visuele weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoed rondom het projectgebied. (IOE, 2021).	15
Figuur 15: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving (CAI, 2021).	16
Figuur 16: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving (CAI, 2021).	17
Figuur 17: Fricx-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021).....	19
Figuur 18: Villaret-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021).....	20
Figuur 19: Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)	20
Figuur 20: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021).....	21
Figuur 21: Vandermaelen-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021).....	21
Figuur 22: Popp-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021).....	22
Figuur 23: Topografische kaart van 1873 met aanduiding van het projectgebied (Cartesius, 2021).....	22
Figuur 24: Topografische kaart van 1904 met aanduiding van het projectgebied (Cartesius, 2021).....	23
Figuur 25: Orthofotomozaïek uit 1971 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)	24
Figuur 26: Orthofotomozaïek uit 1988 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)	24
Figuur 27: Orthofotomozaïek uit 2000-2003 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021).....	25
Figuur 28: Meest recente orthofotomozaïek met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)	25
Figuur 29: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied.....	27
Figuur 30: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied en de geselecteerde zones voor verder onderzoek en vrijgave.	31
Figuur 31: Luchtfoto met aanduiding van de boorpunten voor het landschappelijk bodemonderzoek....	36
Figuur 32: Luchtfoto met aanduiding van de proefsleuven.	50
Figuur 33: Luchtfoto met aanduiding van de proefsleuven en aanduiding van de zones ter hoogte van het projectgebied.....	50

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau	6
Tabel 2: Tabel met de locatie van het onroerend erfgoed gelegen op of direct langs het projectgebied. (Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed, 2021)	16

Tabel 3: Overzicht van de CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2021).....	17
Tabel 4: Overzicht voorgestelde onderzoeksstrategie in de voorgestelde volgorde van uitvoering.	32
Tabel 5: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van de landschappelijk bodemonderzoek.....	34
Tabel 6: Overzicht onderzoeksvragen landschappelijk bodemonderzoek.....	35
Tabel 7: Technische gegevens voor het voorgestelde landschappelijk booronderzoek.....	35
Tabel 8: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van het verkennend booronderzoek.....	40
Tabel 9: Overzicht onderzoeksvragen verkennend booronderzoek.....	40
Tabel 10: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van het waarderend boor- en proefputtenonderzoek.....	42
Tabel 11: Overzicht onderzoeksvragen waarderend boor- en proefputtenonderzoek.....	43
Tabel 12: Overzicht toepasbaarheid, uitvoerbaarheid en noodzakelijkheid van proefsleuvenonderzoek.....	47
Tabel 13: Overzicht onderzoeksvragen proefsleuvenonderzoek.....	49
Tabel 14: Technische gegevens voor het voorgestelde proefsleuvenonderzoek.....	49
Tabel 15: Risico's en maatregelen.....	54

1 INLEIDING

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectgegevens	
Naam + adres projectgebied	
- Straat + nr.:	Wodecqstraat 54 en omliggende percelen
- Postcode:	9600
- Fusiegemeente:	Ronse
Lambertcoördinaten (1972; EPSG:31370)	Bereik: X Minimum: 97265.89160000000265427 Y Minimum: 158766.87049999998998828 X Maximum: 97406.399300000000458676 Y Maximum: 158860.21040000001084991
Kadaster	
- Gemeente:	Ronse
- Afdeling:	RONSE 2 AFD
- Sectie:	C
- Percelen:	45422C1605/00K002, 45422C1605/00R002, 45422C1594/00C002, 45422C1605/00S002 en 45422C1608/00K000 (huisnummer 54)
Onderzoekstermijn	December 2021
Oppervlakten:	<ul style="list-style-type: none">- Betrokken percelen: ca. 6.371 m²- Projectgebied: ca. 6.371 m²- Geplande bodemingreep: 1.249 m²

1.2 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK EN WETTELIJK KADER

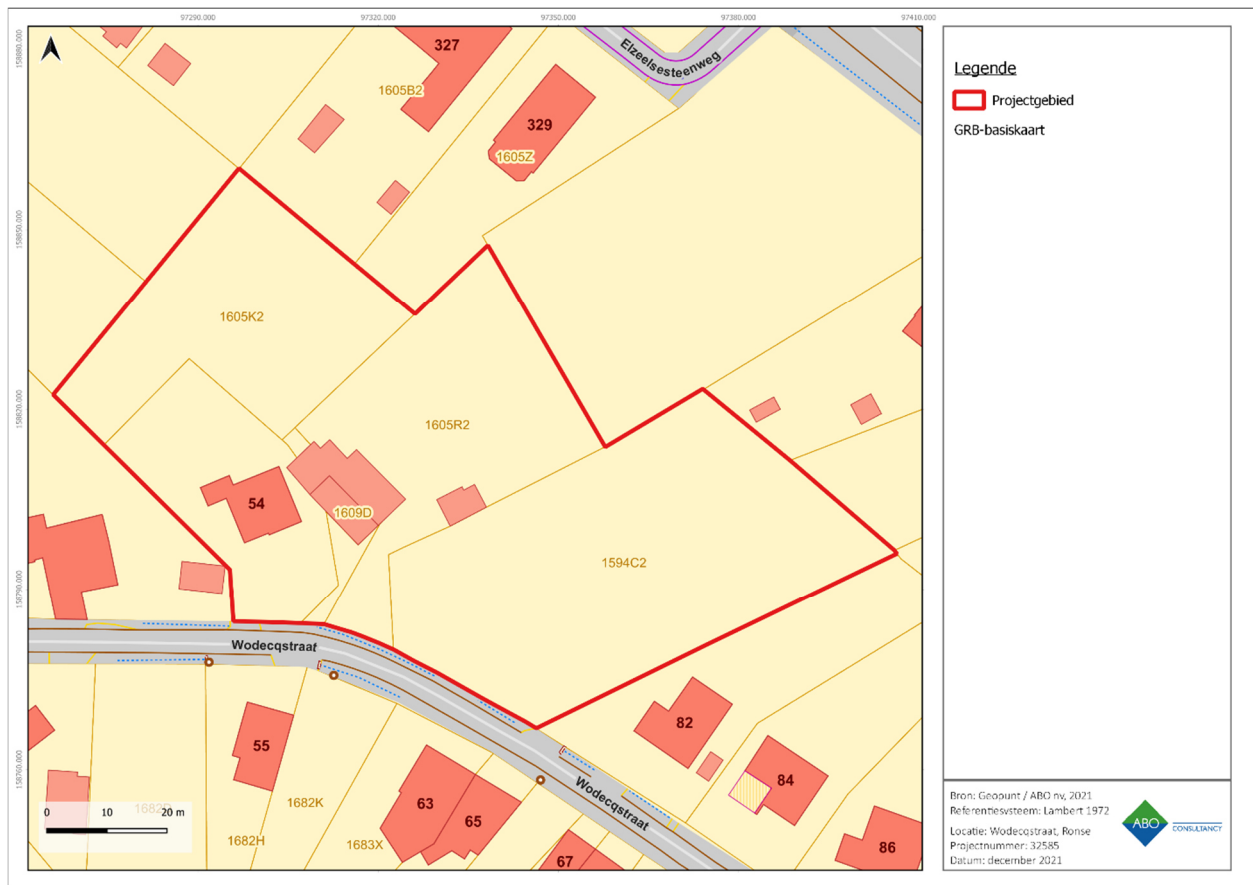
Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen. De geplande werkzaamheden aan de Wodecqstraat te Ronse houden de bouw van 9 huizen in. De geplande werken worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Deze ingrepen overschrijden de wettelijk bepaalde grenswaarde van 1.000 m² voor een zone woongebied, waardoor het Onroerend Erfgoeddecreet (art. 5.4.) de opmaak van een archeologienota verplicht ter evaluatie en waardering van het archeologisch potentieel van het betrokken bodemarchief.

Het projectgebied valt buiten een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Verder bevindt het zich buiten een definitief of tijdelijk beschermde archeologische site en buiten een vastgestelde archeologische zone. De geplande werken hebben betrekking op een zone gelegen in woongebieden. Doordat de oppervlakte van de percelen waarop deze werken van toepassing zijn de 3.000 m² overschrijdt en de geplande werken meer dan 1.000 m² zullen inhouden, moet er in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een omgevingsvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Het bureauonderzoek moet uitwijzen of een onderzoek met ingreep in de bodem mogelijk en wenselijk is voor het projectgebied.

1.3 AFBAKENING VAN HET PROJECTGEBIED

Het projectgebied komt overeen met percelen 45422C1605/00K002, 45422C1605/00R002, 45422C1594/00C002, 45422C1605/00S002 en 45422C1608/00K000 (Ronse, afdeling 1, sectie C) dat gelegen is aan de Wodecqstraat 54 en omliggende percelen, namelijk een huis, een stalling, een tuin en weide (Figuur 1). Perceel 45422C1594/00C002 is in gebruik als weiland.

In totaal beslaat het projectgebied een oppervlakte van ca. 6.371,6m². Het terrein is bebouwd, onbebouwd en weide (Figuur 2). Deze archeologienota beschrijft de geplande aanvraag tot stedenbouwkundige handelingen op het terrein in de vorm van het realiseren van 9 huizen.

Figuur 1: GRB basiskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

1.4 DOEL VAN HET ONDERZOEK EN ONDERZOEKSTRATEGIE

Deze archeologienota heeft als doel na te gaan welke archeologische resten er te verwachten zijn ter hoogte van het projectgebied en in welke mate deze bedreigd worden door de nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek in deze archeologienota heeft drie objectieven:

- Er wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied;
- Er wordt nagegaan welke bewaring te verwachten is en in welke mate ze bedreigd worden door de geplande bodemingrepen;
- Er wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

De gegevens waarop het onderzoek gebaseerd is, worden gehaald uit de door de initiatiefnemer aangeleverde plannen in combinatie met bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten. Het is steeds de bedoeling om het archeologisch verwachtingsprofiel te confronteren met de aard van de geplande werken om zo de impact ervan op het bodemarchief te bepalen.

De volgende stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

- Een studie van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het projectgebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe worden zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.
- Een studie van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geeft inzicht in het archeologisch potentieel van het Projectgebied (hfst. 4). Hierbij worden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek wordt een advies geformuleerd omtrent een eventueel archeologisch vervolgonderzoek, een *in situ* bewaring of een 'geen maatregelen'.

2 AARD VAN DE BEDREIGING

De plannen van de bestaande toestand en de ontwerpplannen van de nieuwe situatie die zijn aangeleverd door de initiatiefnemer zijn als bijlagen toegevoegd aan deze archeologienota om de leesbaarheid te garanderen.

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Momenteel bevindt er zich ter hoogte van het projectgebied een huis met stalling, tuin en weide. De oppervlakte en diepte van de bestaande verstoringen is niet gekend (Figuur 2). Het huis op perceel 45422C1608/00K000 is volledig onderkelderd met een verstoringdiepte van ca. 2,60 m-mv. Percelen 45422C1605/00K002 en 45422C1594/00C002 zijn onbebouwd.

Figuur 2: Meest recente luchtfoto met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Ter hoogte van het projectgebied worden 9 huizen gebouwd, telkens in een blok van drie huizen naast elkaar (Figuur 3). Deze woningen zullen een totale oppervlakte hebben van ca. 881m², waarvan blok 1 (links) een oppervlakte van 288m², blok 2 294m² en blok 3 299m² hebben. De vorstrand zal aangelegd worden op een diepte van 90 cm-mv en is 45 cm dik. Daarboven zal een funderingsplaat aangelegd worden. Deze heeft een dikte van 35 cm, maar de aanzetdiepte bedraagt ca. 45 cm-mv. Deze funderingsplaat is eveneens gesitueerd ter hoogte van de toekomstige carports. Hier is de verstoringdiepte aldus ca. 45 cm-mv. De vloer ter hoogte van de carports zal afgewerkt worden in polybeton. Achter de huizen wordt telkens een terras voorzien. In totaal bedraagt de oppervlakte van alle terrassen samen ca. 159m². Deze zullen eveneens gerealiseerd worden in polybeton met een aanzetdiepte van 20 cm-mv. Daarnaast wordt een oprit voorzien die bestaat uit karrensporen in beton en nutsleidingen. De nutsleidingen zullen aangelegd

worden op een diepte van minstens 60 cm-mv. De nutsleidingen en oprit hebben een totale oppervlakte van ca. 209 m².

Onderstaande tabel geeft nog eens in het kort alle ingrepen met bijhorende oppervlakte en verstoringsdiepte. Voor het berekenen van de maximale verstoringsdiepte wordt een buffer van 50 cm toegepast.

De maximale verstoringsdiepte bedraagt ca. 140 cm-mv en de maximale oppervlakte die tijdens de geplande werken verstoord zal worden bedraagt ca. 1.249 m², namelijk ter hoogte van de geplande locatie voor de huizen (Figuur 3).

Locatie	Ingreep	Oppervlakte (m ²)	Diepte (cm-mv)	Maximale diepte, inclusief buffer
Huizen	Vorstrand en betonplaat (Fundering gebouw)	Ca. 670 m ²	Ca. 90 cm-mv	Ca. 140 cm-mv
Verharding ter hoogte van de carport	Funderingsplaat en polybeton	Ca. 211 m ²	Ca. 90 cm-mv	Ca. 140 cm-mv
Terras	Polybeton	Ca. 159 m ²	Ca. 20 cm-mv	Ca. 70 cm-mv
Verharding ter hoogte van de oprit	Karrensporen in beton	Ca. 209 m ²	Ca. 25 cm-mv	Ca. 75 cm-mv
Nutsleidingen	Aanleg van leidingen		Ca. 60 cm-mv	Ca. 110 cm-mv

Tabel 1: Overzicht van de geplande bodemingrepen per niveau

Figuur 3: Toekomstige situatie (Cattoir Architecten Team 2021)

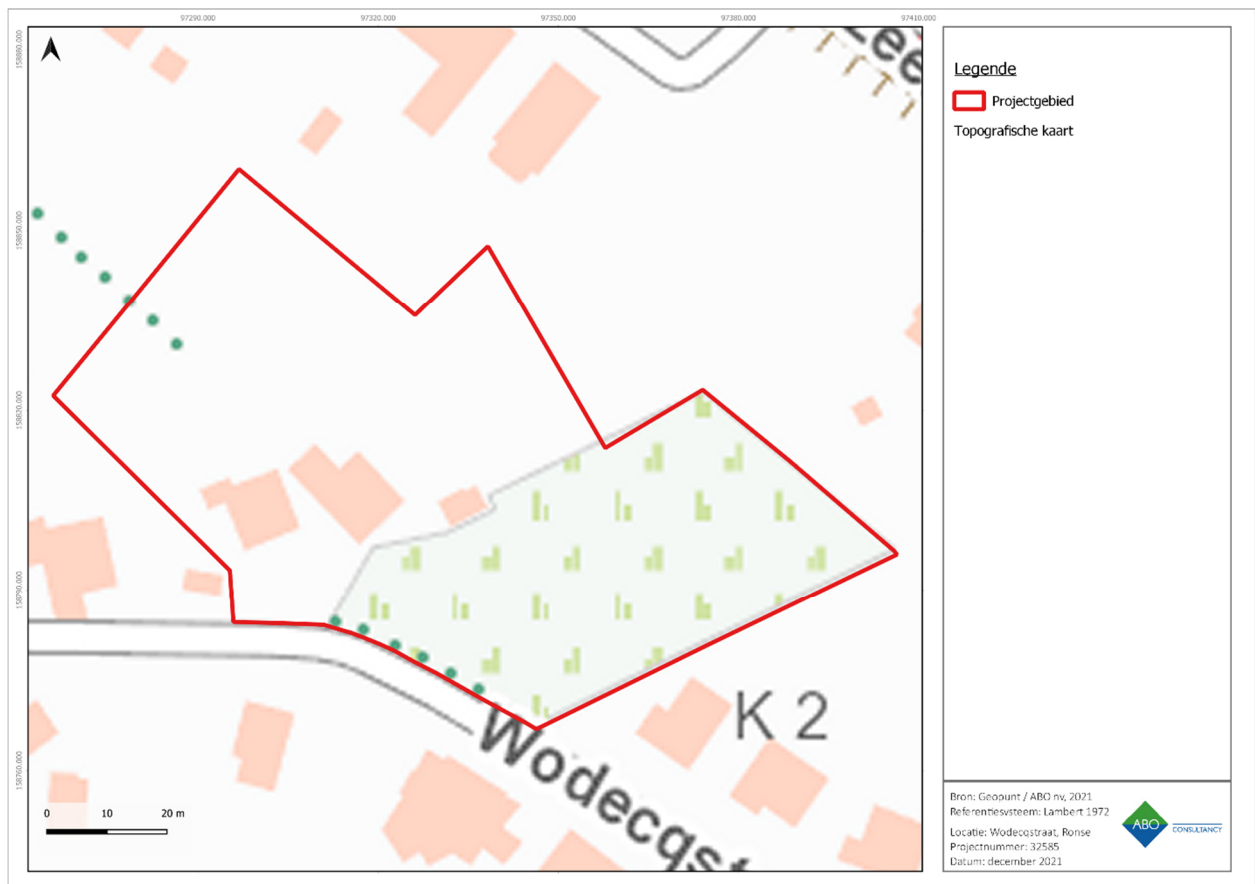
3 LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

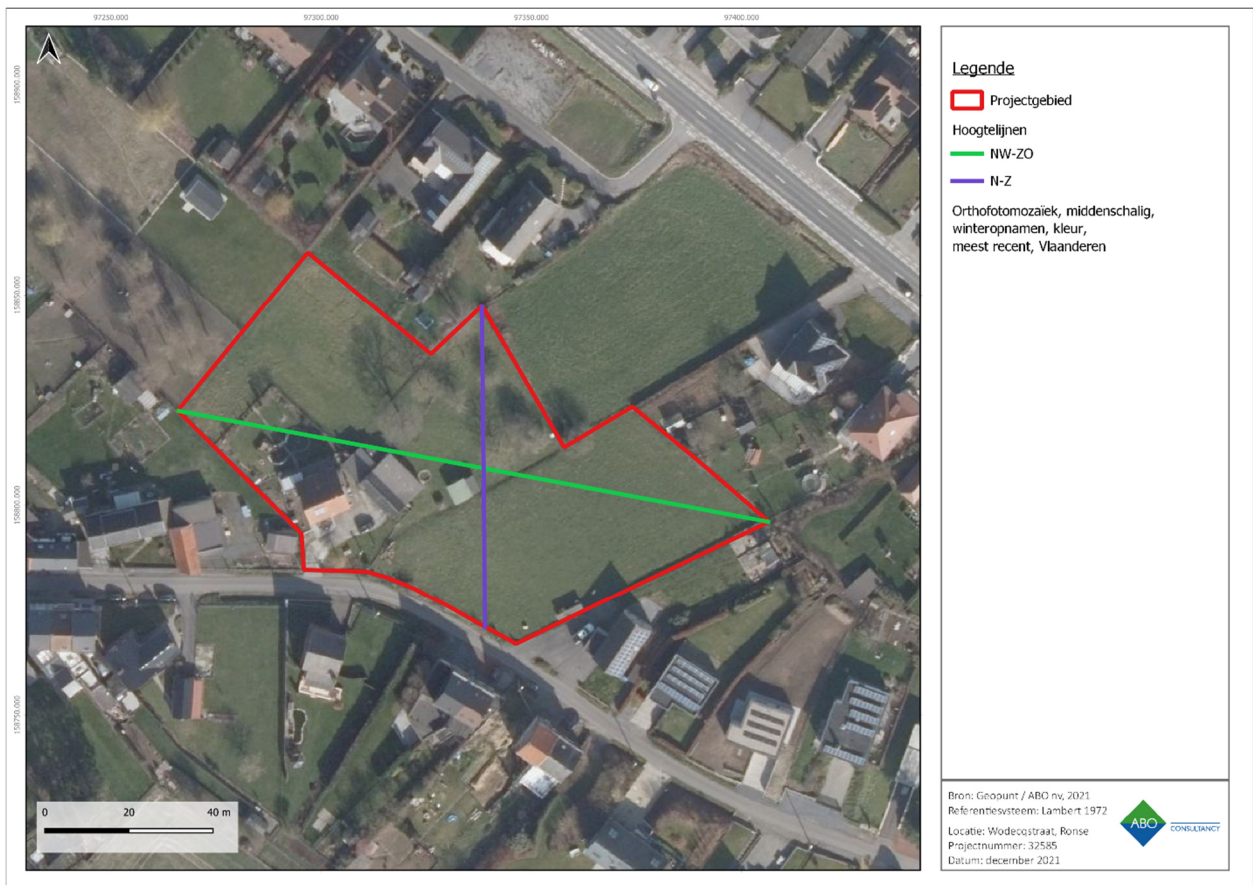
Vanuit landschappelijk standpunt ligt het projectgebied in de Vlaamse Ardennen, een zandleem- en leemstreek. De topografische kaart (Figuur 4) toont dat perceel 45422C1594/00C002 gekarteerd staat als permanent hooiland. Daarnaast toont het drie gebouwen ter hoogte van het projectgebied en in het noordwesten een bomenrij die doorloopt in noordwestelijke richting. De Vlaamse Ardennen bestaan uit een heuvelachtig landschap met hoogtes die variëren tussen ca. 5 en 151 meter. In Ronse liggen de Hotond-, Kruis- en Muziekberg. Deze zijn deels bebost en maken deel uit van natuurgebieden. De Hotondberg is beschermd als Europees Natura 2000-gebied en maakt deel uit van het Vlaams Ecologisch Netwerk. Het Muziekbos is eveneens erkend als Europees Natira 2000-gebied. Doorheen de stad Ronse stroomt de Molenbeek.

Het Digitaal Hoogtemodel geeft weer dat het projectgebied gelegen is op een heuvel en tussen 47,13 m en 55,88 m-TAW (Figuur 6). De hoogteprofielen tonen eveneens dit dalend verloop van oost naar west. Een gradiëntzone was een goede locatie voor bewoning in het verleden omwille van het dichtbijgelegen water en hoger gelegen landschap (Figuur 5 en Figuur 7).

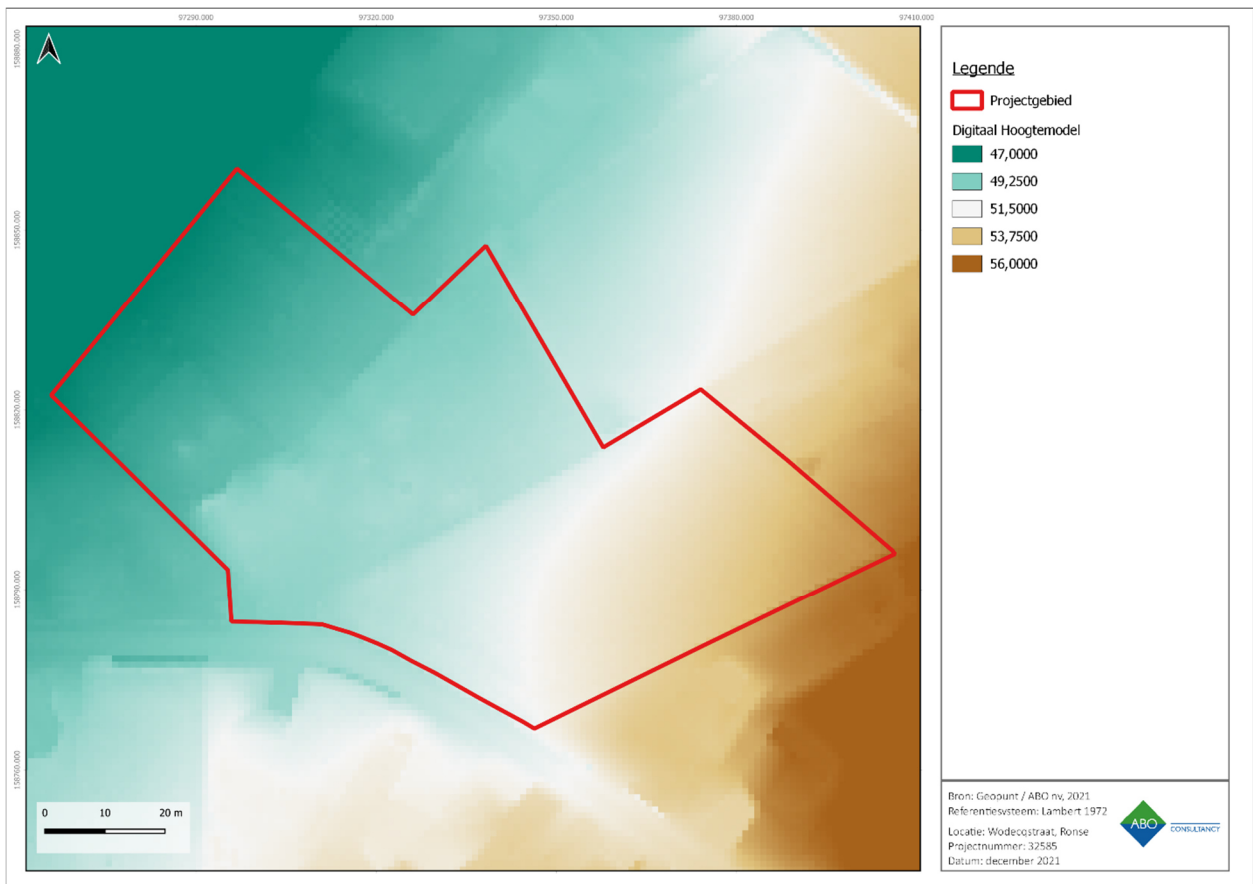
De Skyview toont aan dat er inderdaad drie gebouwen aanwezig zijn (Figuur 8). Daarnaast geeft de Skyview niet veel informatie.

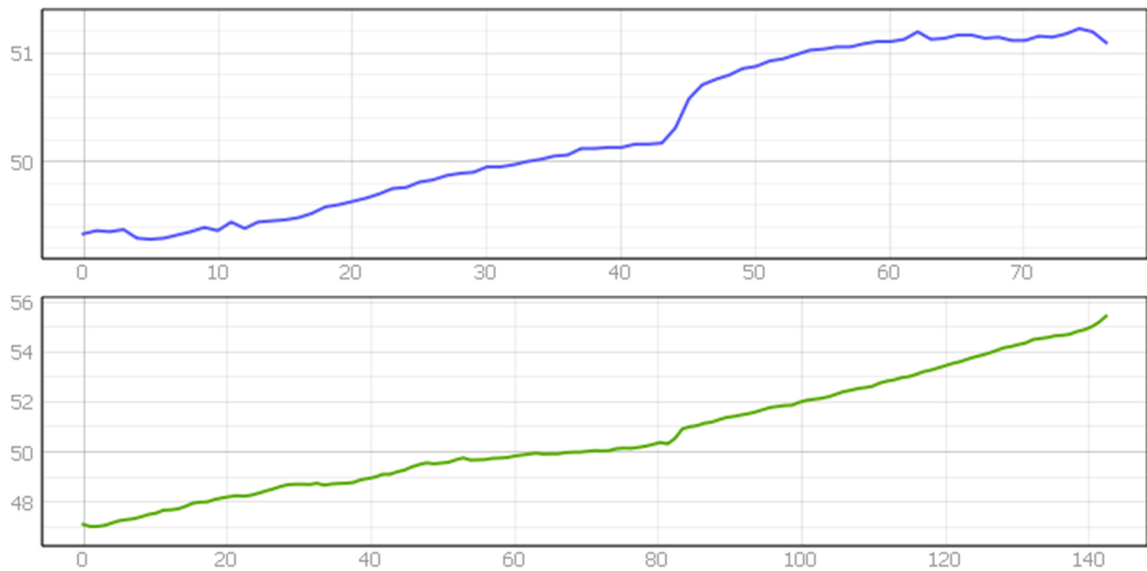
Figuur 4: Topografische kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

Figuur 5: Meest recente luchtfoto met aanduiding van de hoogteprofielen t.h.v. het projectgebied (Geopunt, 2021)

Figuur 6: Uittreksel van het Digitaal Hoogtemodel (1m) met waterlopen en aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

Figuur 7: Hoogteprofiel N-Z (boven) en NW-ZO (onder) (Geopunt, 2021)

Figuur 8: Skyview (factor 0,25 m) met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

3.2 BODEMKUNDIGE SITUERING

Volgens de gedigitaliseerde Bodemkaart (1950-1970) komen de karteringen **Ldc** en **OB** voor ter hoogte van het projectgebied (Figuur 9). Ldc zijn matig gleyige zandleemgronden met sterk gevlekte textuur B-horizont. Het zijn hydromorfe en sterk gedegradeerde grijsbruine podzolachtige bodems. De Ap-horizont gaat tot een diepte van ca. 25-28 cm-mv en is donker grijsbruin van kleur. Dit maakt dat deze grond zeer geschikt was als akkerland. Hieronder zit een A2-horizont tot een diepte van ca. 50-60 cm-mv. Deze heeft een bruine kleur en heeft een laag kleigehalte. De Bt-horizont bevat duidelijke roestverschijnselen en heeft

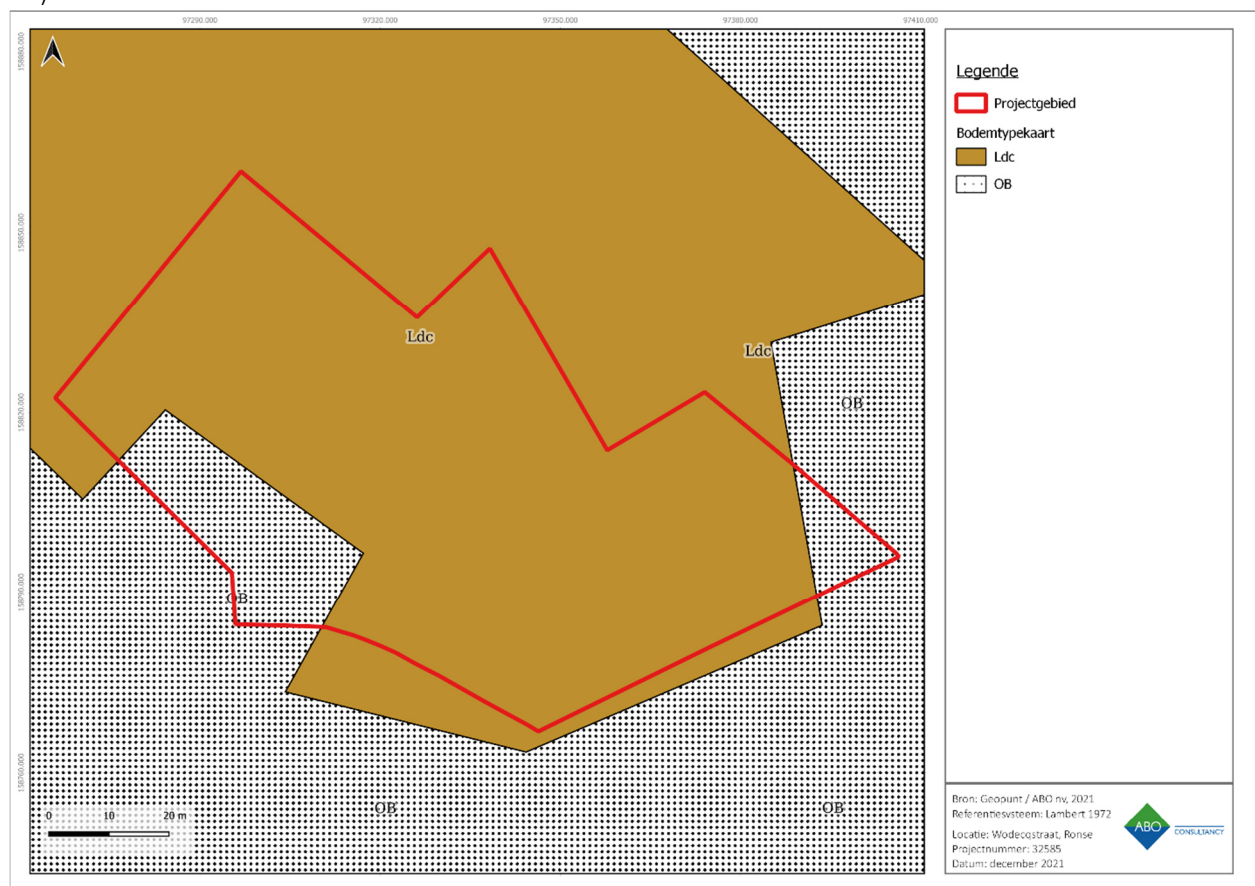
eveneens een laag kleigehalte. Deze gaat tot een diepte van, ca. 120-130 cm-mv. OB een bebouwde zone waartoe ook de tuinen en industriegronden behoren.

Volgens de Quartairgeologische kaart (schaal 1:200 000) bestaat het projectgebied uit **type 2** (Figuur 10). Deze bestaat uit eolisch zand (Elpw) en leem uit het Weichseliaan en/of hellingsafzettingen uit het Quartair. Een dergelijke sequentie heeft een relatief klein archeologisch potentieel. De zandige opduikingen nabij waterlopen, gevormd door deze Elpw-afzettingen, waren tijdens paleolithicum en mesolithicum aantrekkingspolen voor bewoning. De sporen die deze jager-verzamelaars achterlieten bestaan voornamelijk uit verspreide vondsten op het toenmalig loopvlak.

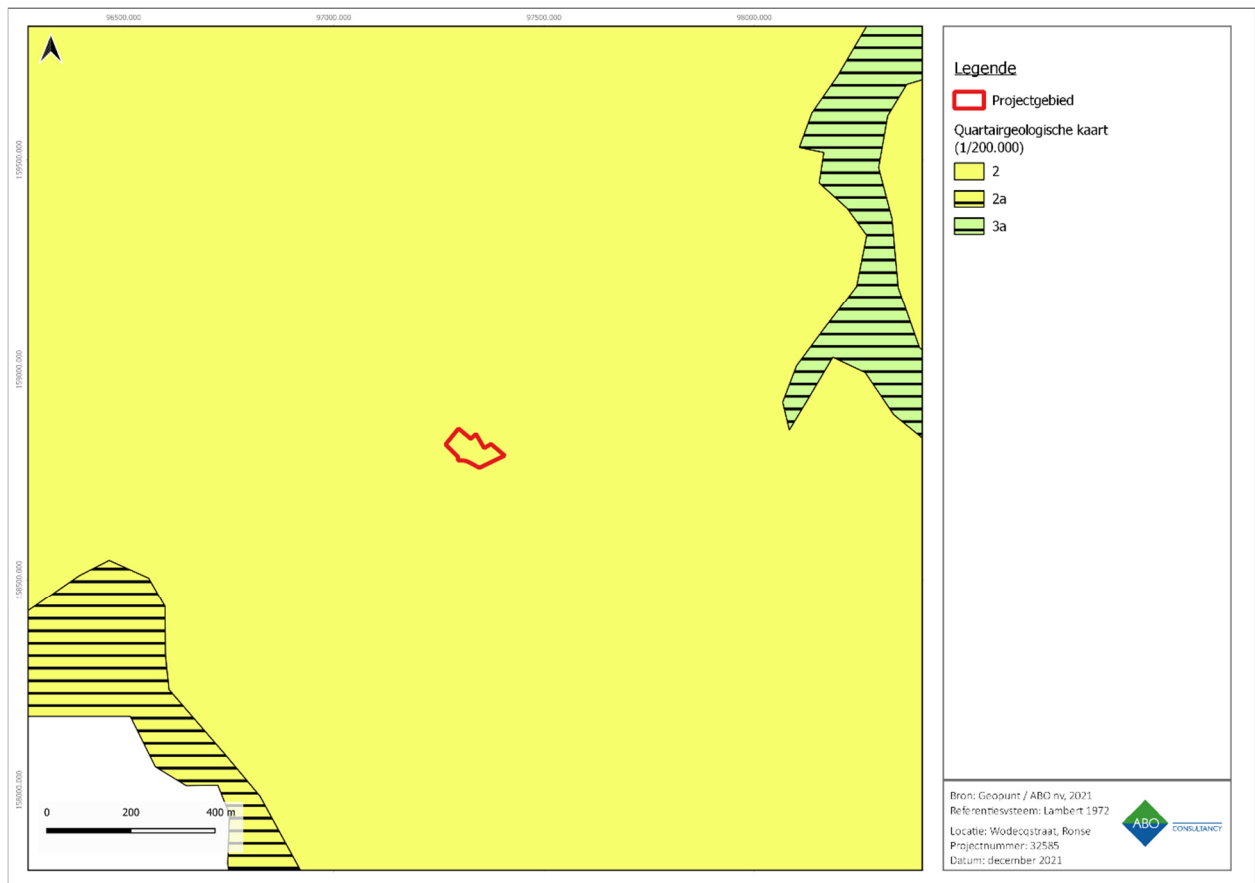
Het projectgebied ligt op de tertiaire afzettingen van de **Lid van Moen en het Lid van Saint Maur** (Figuur 11). Het Lid van Moen bestaat uit grijze klei tot silt en is kleihoudend met kleilagen en nummulutiles planalatus. Het Lid van Saint Maur bestaat uit grijze klei die silthoudend is.

Volgens de potentiële bodemerosiekaart is er geen informatie beschikbaar ter hoogte van het projectgebied. De potentiële bodemerosie in de directe omgeving van het projectgebied is gekarteerd als 'verwaarloosbaar', 'zeer laag', 'laag', 'medium', 'hoog' en 'zeer hoog'. (Figuur 12).

Het projectgebied is volgens de Bodembedekkingskaart in gebruik als gras en struiken, bomen, gebouwen, overig afgedekt en overig onafgedekt. Deze kaart is weinig aanvullend en bevestigt hierbij de GRB (Figuur 13).

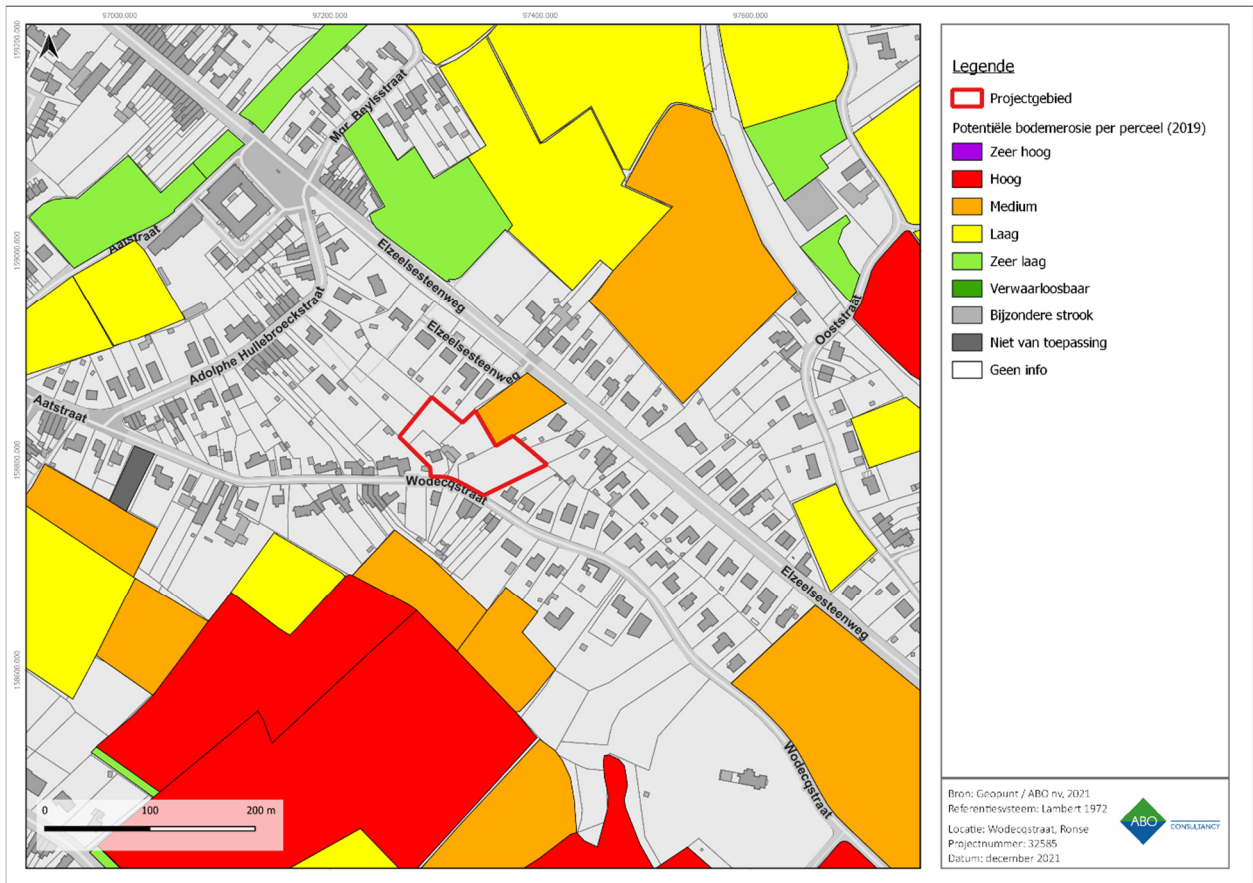
Figuur 9: Gedigitaliseerde bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

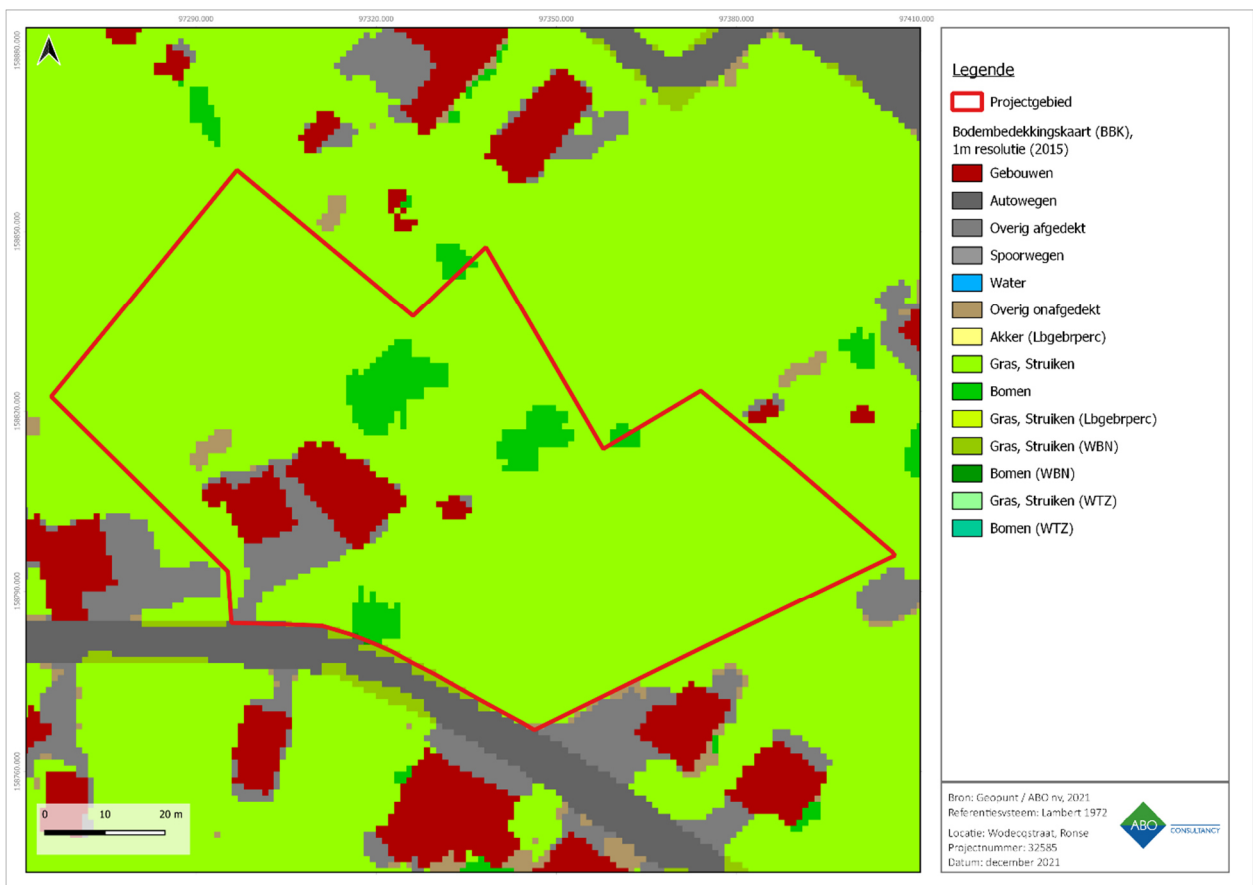
Figuur 10: Gedigitaliseerde quartairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

Figuur 11: Gedigitaliseerde Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

Figuur 12: Potentiële bodemerrosie per perceel met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

Figuur 13: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

4 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

4.1 HISTORISCHE ACHTERGROND

Ronse wordt voor het eerst vermeld in 855-73 als Rotnace. Het komt van het Keltische Rodanacio wat verwijst naar een oudere rivier die door Ronse liep. Na enkele eeuwen werd deze naam aldus verkort naar Ronse en vanaf de 11^e eeuw werd de benaming gelatiniseerd.¹

Vandeputte schrijft dat er weinig geweten is over de geschiedenis van Ronse. Aangenomen wordt dat de Aquitaanse missionaris Armand (Sint-Amandus) hier omstreeks 630 een religieuze nederzetting bouwde. Op dezelfde plaats stond omstreeks 1050 de Sint-Pieterskerk, waarvan na 1945 de funderingen blootgelegd werden.²

Ronse ligt in de vallei van de Molenbeek, die pas 5km ten westen van het centrum van Ronse uitvloeit. Tussen de Molenbeek en de gegraven Lozebeek werd een gordel van mottes aangelegd, vermoedelijk als verdediging van het pas opgerichte kapittel met onder meer de nog bestaande zogenaamde 'Hoge Mote'.³

De handelsnederzetting ontwikkelde zich rondom een hoger gelegen plein, de latere grote Markt, en legde zich vooral toe op de wolnijverheid en de lakenhandel. Rond 1380 richtte de proost ten noorden van de markt een begijnhof op dat vermoedelijk al eind 15^e eeuw verlaten werd. Het Sin-Elooishospice, gelegen aan de huidige Hospitaalstraat, werd opgericht voor pelgrims en zieken langsheen de oude toegangsweg in het oosten, en gaat minstens terug tot begin 14^e eeuw.⁴

Vanaf de 15^e eeuw schakelde Ronse grotendeels over op vlas omwille van moeilijkheden in de wolnijverheid. Hierdoor werd Ronse een belangrijk centrum van grof linnen (saquin) met uitvoer tot in Spanje via de lijnwaadmarkt van Oudenaarde. Dit zorgde ervoor dat de kerken vernieuwd werden en dat het zwartzusterklooster werd opgericht in 1492. Tal van oorzaken, zoals onder meer plunderingen en stadsbranden, veroorzaakten tegen het einde van de 16e eeuw een grote economische crisis die zou blijven duren tot aan het einde van het Ancien Régime.⁵

Tot aan de Franse Revolutie werd de heerlijkheid Ronse bestuurd door het kapittel van Sint-Hermes met volledige juridische en fiscale onafhankelijkheid en een eigen rechtssysteem. Met de annexatie van Frankrijk in 1795 kwam een einde aan de bestuurlijke en gerechtelijke verscheidenheid in Ronse tussen Vrijheid, stad, baronie en heerlijkheid van Landenbourg. Ronse werd één gemeente. Naast de afschaffing van de baronie met verkoop van het kasteel werd ook het Sint-Hermeskapittel opgeheven met et uiteindelijke behoud van de collegiaal als parochiekerk. De ernaast gelegen Sint-Pietesparochiekerk werd gedesaffecteerd. Het zwartzustersklooster en de Sint-Elooishospice verbeurd verklaard en verkocht. Zowel het kasteel als het klooster zouden de eerste locaties zijn voor het vestigen van de opkomende textielindustrie.⁶ Aldus was Ronse op het einde van de 19^e eeuw was een belangrijk centrum van familiale textielbedrijven, wat de groei van het inwonersaantal en de stijgende welvaart van toen verklaard.⁷

¹ 'Toponymisch Woordenboek Maurits Gysseling'.

² Vandeputte Omer, *Gids voor Vlaanderen*.

³ 'Historische stadskern van Ronse'.

⁴ 'Historische stadskern van Ronse'.

⁵ 'Historische stadskern van Ronse'.

⁶ 'Historische stadskern van Ronse'.

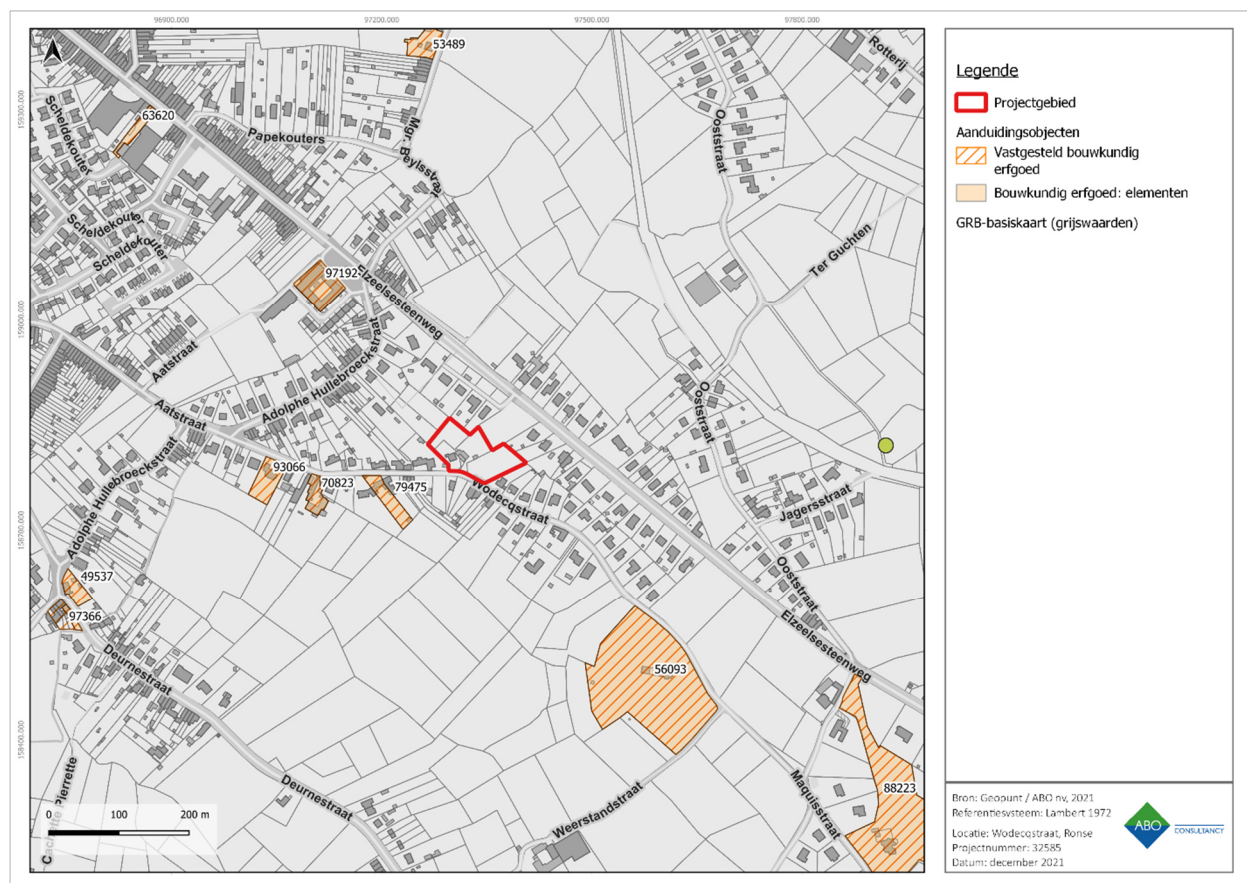
⁷ Vandeputte Omer, *Gids voor Vlaanderen*.

4.2 INVENTARISSEN ONROEREND ERFGOED

4.2.1 BESCHERMDE EN VASTGESTELDE ERFGOEDWAARDEN

Volgens de Inventaris Bouwkundig Erfgoed bevindt er zich geen erfgoedwaarden op het projectgebied (Figuur 14). In de directe omgeving zijn enkele elementen van waardevol bouwkundig erfgoed aanwezig zoals het Minderbroederklooster en de parochiekerk Sint-Antonius (ID 97192), Boerenburgerhuis en Onze-Lieve-Vrouwekapel (ID 79475), een hoeve, enkele woonhuizen, villa's en dorpswoningen.

De meest relevante erfgoedelementen worden opgenomen in Tabel 2.

Figuur 14: Visuele weergave van de Inventaris Onroerend Erfgoed rondom het projectgebied. (IOE, 2021).

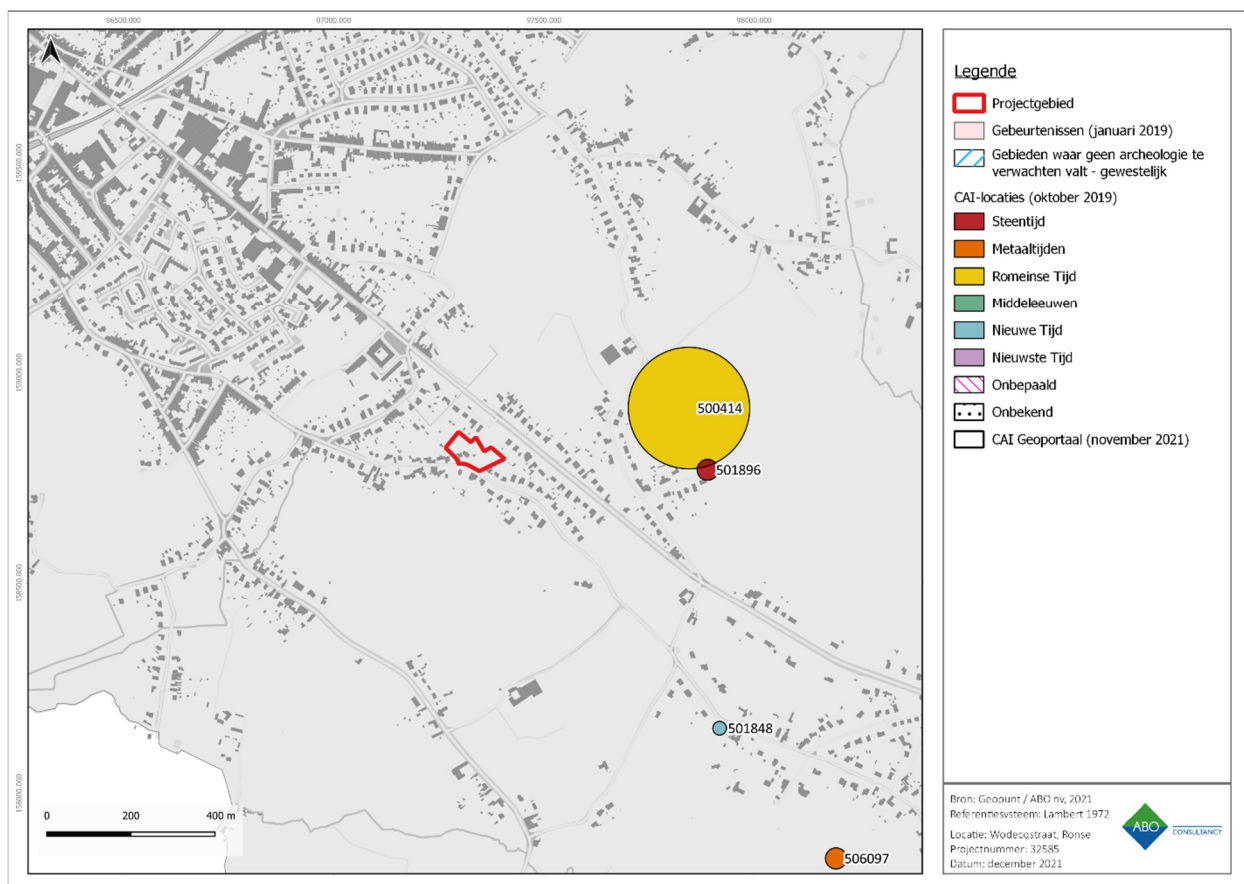
ID	Adres	Naam	Bescherming
53489	Ronse (Ronse)	Woonhuis	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
97192	Ronse (Ronse)	Linderbroederklooster en parochiekerk Sint-Antonius	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
93066	Ronse (Ronse)	Villa 1938	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
70823	Ronse (Ronse)	Hoeve losstaande bestanddelen	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
79475	Ronse (Ronse)	Boerenburgerhuis en Onze-Lieve-Vrouwekapel	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
63620	Ronse (Ronse)	Woon- en winkelhuis	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
49537	Ronse (Ronse)	Dorpswoning	Vastgesteld bouwkundig erfgoed

97366	Ronse (Ronse)	Dorpswoningen	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
56093	Ronse (Ronse)	Villa	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
88223	Ronse (Ronse)	Villa Les Bruyères	Vastgesteld bouwkundig erfgoed

Tabel 2: Tabel met de locatie van het onroerend erfgoed gelegen op of direct langs het projectgebied. (Bron: Inventaris Onroerend Erfgoed, 2021)

4.2.2 ARCHEOLOGISCHE DATA

In de nabije omgeving van het projectgebied zijn er verschillende meldingen uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) bekend van archeologische sporen en/of vondsten die een licht kunnen werpen op menselijke occupatie in het verleden (Figuur 15). Het gaat hier om resten uit de steentijd, metaaltijden, Romeinse tijd en Nieuwe tijd.

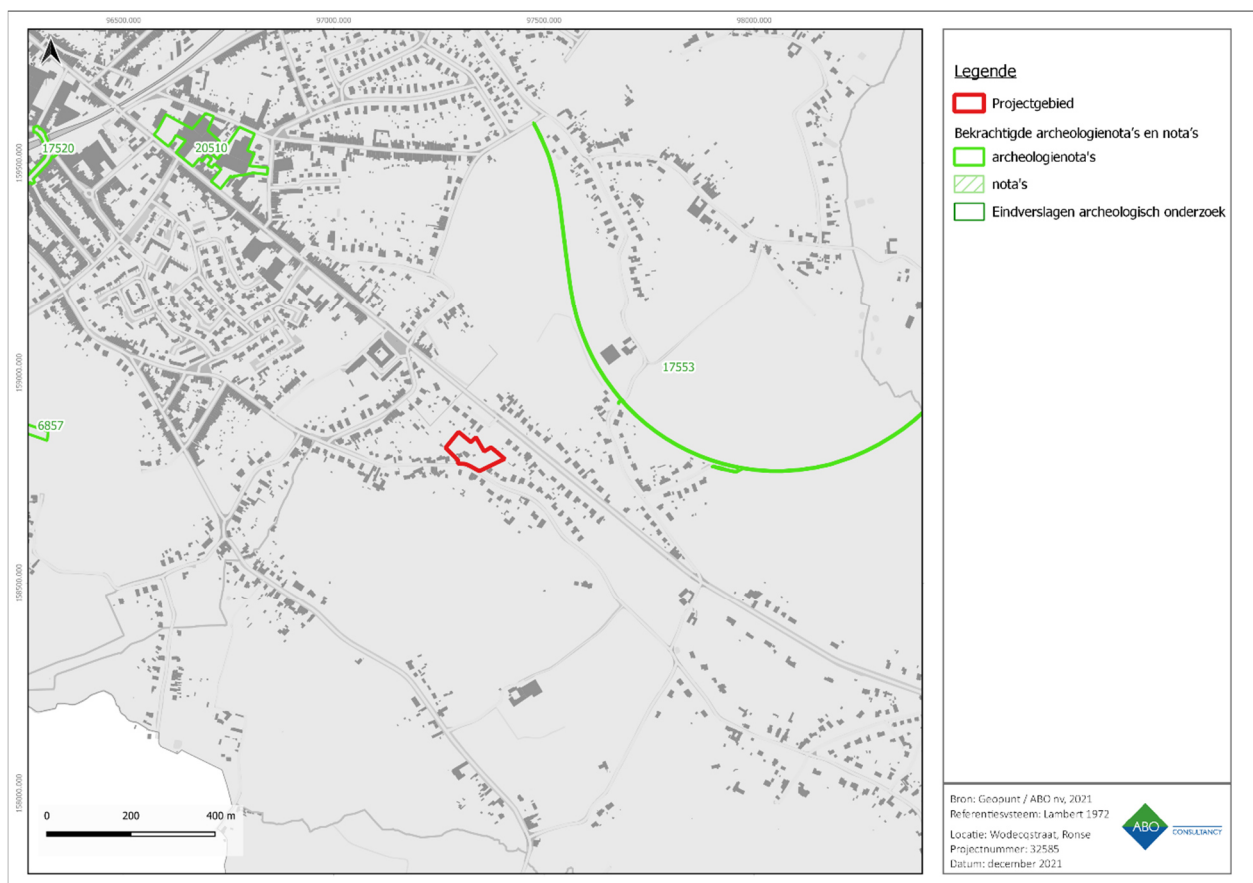
Figuur 15: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving (CAI, 2021).

De gekende archeologische resten in de omgeving van het projectgebied lijken te bevestigen dat de regio doorlopend menselijke aanwezigheid heeft gekend vanaf de steentijden tot nu. Op basis van deze informatie bestaat de kans om resten en/of sporen van menselijke aanwezigheid uit zeer uiteenlopende perioden aan te treffen ter hoogte van het projectgebied. Op basis van de beschikbare gegevens lijkt er een grotere trefkans te zijn voor de Romeinse periode. Het kan echter niet uitgesloten worden dat er archeologische resten en/of sporen uit uiteenlopende archeologische perioden aanwezig kunnen zijn op het terrein. In deze situatie moet echter ook rekening gehouden worden met de kans op bewaring van archeologische resten en de mogelijke kenniswinst bij eventueel verder onderzoek.

CAI	Locatie	Omschrijving	Datering
100619	Schelle	Spelenvelden 2	

CAI	Locatie	Omschrijving	Datering
		Veldkartering: vondstconcentratie aardewerk Toevalsvondst: waterput	
501896	Ronse	Jagersstraat I Losse vondst: lithisch materiaal: twee schrabbers en twee afslagen	Steentijd
506097	Ronse	Bruyère Losse vondst: munten: één Gallische gouden munt	Metaaltijden
500414	Ronse	Ter Guchten Vondstenconcentratie: dakpanfragmenten (vermoedelijk uit een Romeinse villa)	Romeinse Tijd
501848	Ronse	Kapel Hoogheide Een gedeelte van de bakstenen zij- en koorgevel is bewaard in de scheidingsmuur met het aanpalende huis. Voorheen stond links naast het huis de z.g. "Kapel ter Heyden" gebouwd in 1662	Nieuwe Tijd

Tabel 3: Overzicht van de CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied (Centrale Archeologische Inventaris 2021).

Figuur 16: Visuele weergave van de Centrale Archeologische Inventaris in dichte omgeving (CAI, 2021).

In de directe omgeving van het projectgebied werden er sinds de wetwijziging van 2016 reeds vier archeologienota's (AN), geen nota's (N) en geen eindverslagen (EV) gepubliceerd (Figuur 16).

Er kan uit deze data geconcludeerd worden dat er bij twee van de vier een vrijgave werd geadviseerd omwille van de beperkte impact van de werken en beperkte mogelijke kennisvermeerdering. Bij de andere twee werd wel vervolgonderzoek geadviseerd met in eerste instantie een landschappelijk booronderzoek.

ID	Naam	Type	Bedrijf	Conclusie
2021A377 - bureauonderzoek ⁸	Vooronderzoek Ronse Ronse Aatstraat Beukenlaan	AN	SOLVA	Geen maatregelen
2018C113 - bureauonderzoek ⁹	Vooronderzoek Ronse Rode Broeckstraat	AN	Ruben Willaert nv	Er dient een landschappelijk booronderzoek uitgevoerd te worden, eventueel gevolgd door een proefsleuvenonderzoek
2021G61 - bureauonderzoek ¹⁰	Vooronderzoek Ronse Elzeelsesteenweg, Hendrik Consciensestraat en Blauwe Steen z/n (ROELS01)	AN	RAAP België bvba	Er dient zeker een landschappelijk booronderzoek, verkennend booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek te gebeuren. Een VBO/WBO zijn ook mogelijk, afhankelijk van de resultaten van het LBO/VBO
2020I328 - bureauonderzoek ¹¹	Vooronderzoek Ronse Ronse F421 Mgr. Beylsstraat-Ellezelles	AN	BAAC Vlaanderen bvba	Geen maatregelen aangezien het te bekomen beeld veel te fragmentarisch zou zijn

4.3 CARTOGRAFISCHE EN ICONOGRAFISCHE BRONNEN

Een belangrijke bron van informatie is historisch kaartmateriaal. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Eventueel eerder aanwezige middeleeuwse structuren zijn mogelijk reeds verdwenen en dus niet meer opgenomen zijn in recentere bronnen.

De oudste raadpleegbare betrouwbare cartografische bron is de Fricx-kaart uit 1744. Op deze kaart staat Ronse zuidelijker gekarteerd tegenover waar het in werkelijkheid ligt. Het ligt eerder net onder 'Ronfen'(Figuur 17).

De Villaret-kaart toont het projectgebied op de juiste locatie. Ten noordwesten ligt Ronse, weergegeven als 'Renay'. De aanwezige wegen rondom het projectgebied liggen niet waar ze nu liggen. Het is hogerop gelegen en in gebruik als akkerland of weide aangezien het omringt is door een haag (Figuur 18).

⁸ 'Vooronderzoek Ronse Ronse Aatstraat Beukenlaan'.

⁹ 'Vooronderzoek Ronse Rode Broeckstraat'.

¹⁰ 'Vooronderzoek Ronse Elzeelsesteenweg, Hendrik Consciensestraat en Blauwe Steen z/n (ROELS01)'.

¹¹ 'Vooronderzoek Ronse Ronse F421 Mgr. Beylsstraat-Ellezelles'.

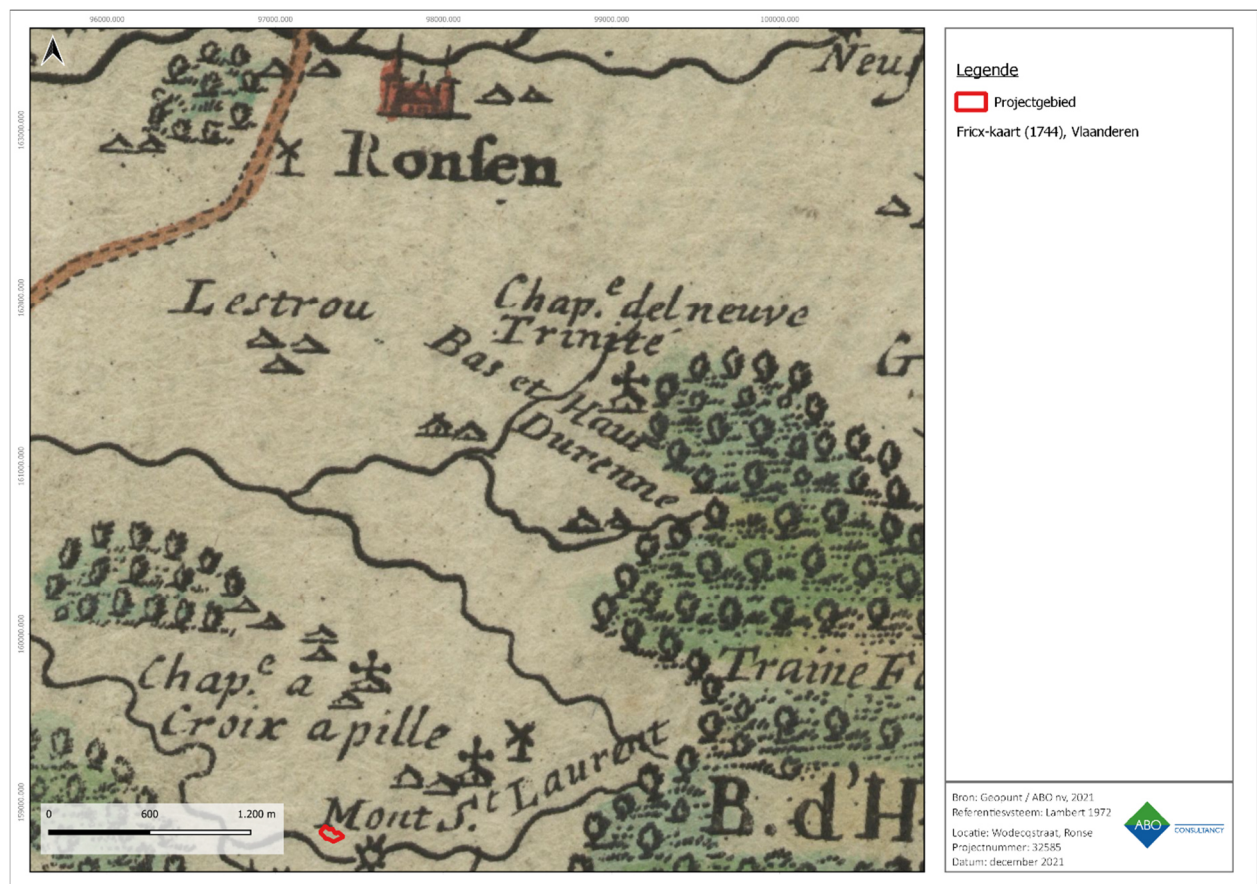
Op de Ferrariskaart lijkt de Wodecqstraat reeds aangelegd te zijn, al zij het met nog een andere verloop dan nu het geval is. Op deze kaart is het gebied nog steeds onbebouwd en in gebruik als akker-of weiland dat omringt is met een haag (Figuur 19).

De Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840 toont reeds twee gebouwen ter hoogte van de gebouwen die vandaag aanwezig zijn. Ten noordwesten hiervan staat een klein gebouwtje op perceel 51. Dit is vandaag niet meer aanwezig. Daarnaast heeft de Wodecqstraat op deze kaart wel zijn hedendaags verloop (Figuur 20).

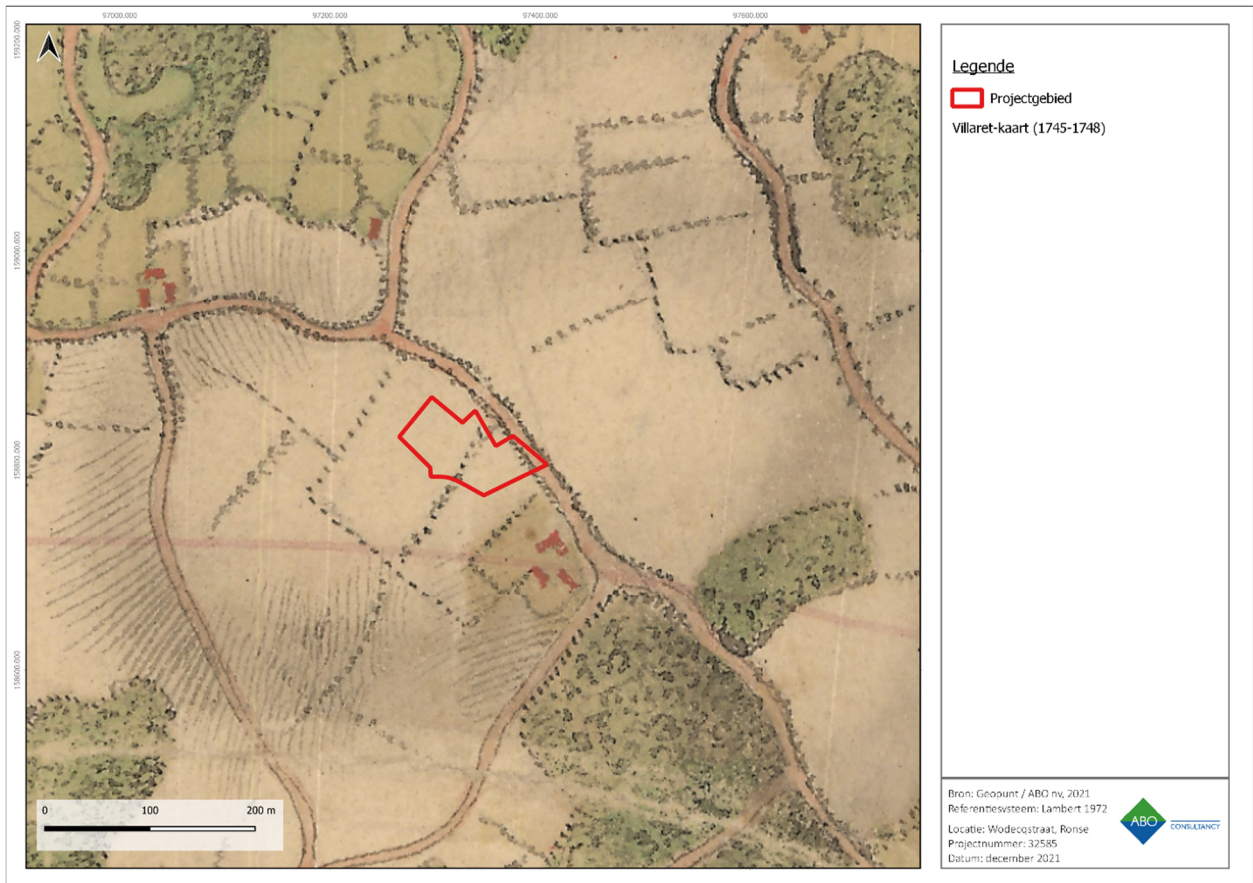
Op de topografische kaart Vandermaelen staat het projectgebied weer fout gekarteerd. Waar het zou moeten liggen is hetzelfde te zien als op de Atlas der Buurtwegen, zijnde de drie gebouwen (Figuur 21).

De Popkaart toont de perceelnummers en in de legger kan men terugvinden dat percelen 1607, 1608 en 1609 van dezelfde eigenaar waren, namelijk Pierre Vandeperre. Er staat dat op perceel 1609 een huis aanwezig is, dat perceel 1608 een tuin bevat en dat perceel 1607 onbebouwd is. Perceel 1594a was in het bezit van Bichaële Wineq en haar man Pierre-Joseph Wallemacq waarbij het onbebouwd was. Ten slotte was perceel 1605 in bezit van Henri Bauwens dat eveneens onbebouwd was (Figuur 22).

De topografische kaart van 1873 toont hetzelfde als de voorgaande kaart. De drie gebouwen zijn nog steeds aanwezig (Figuur 23).

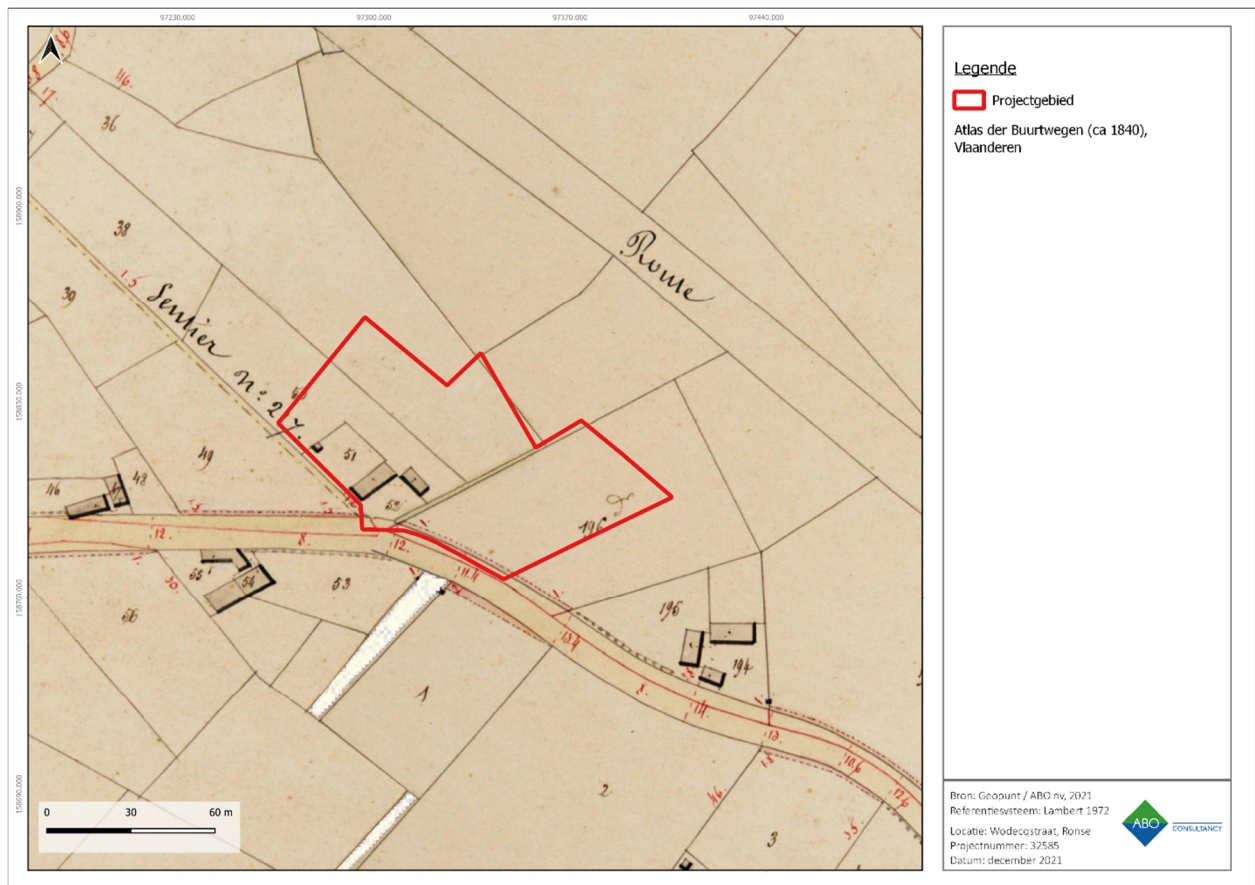
Figuur 17: Fricx-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

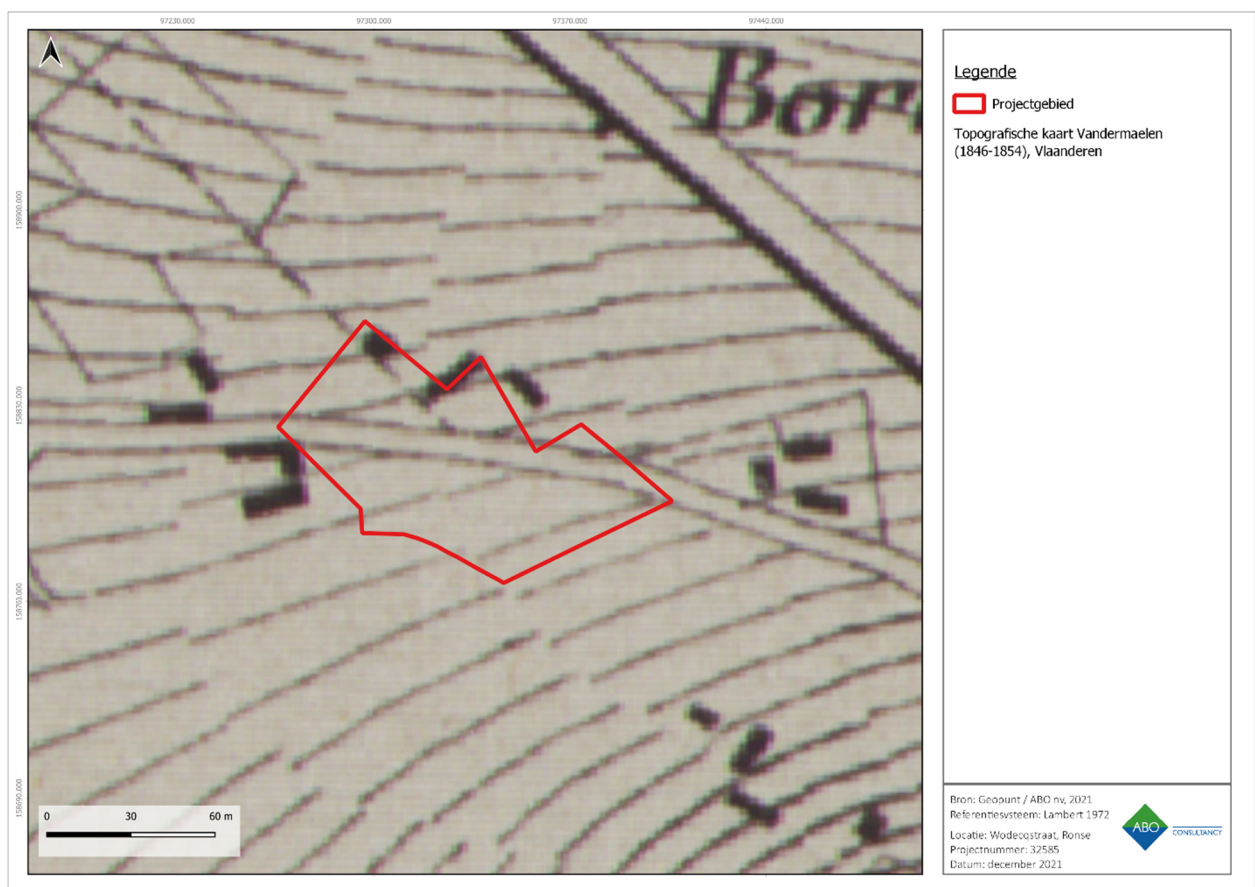
Figuur 18: Villaret-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

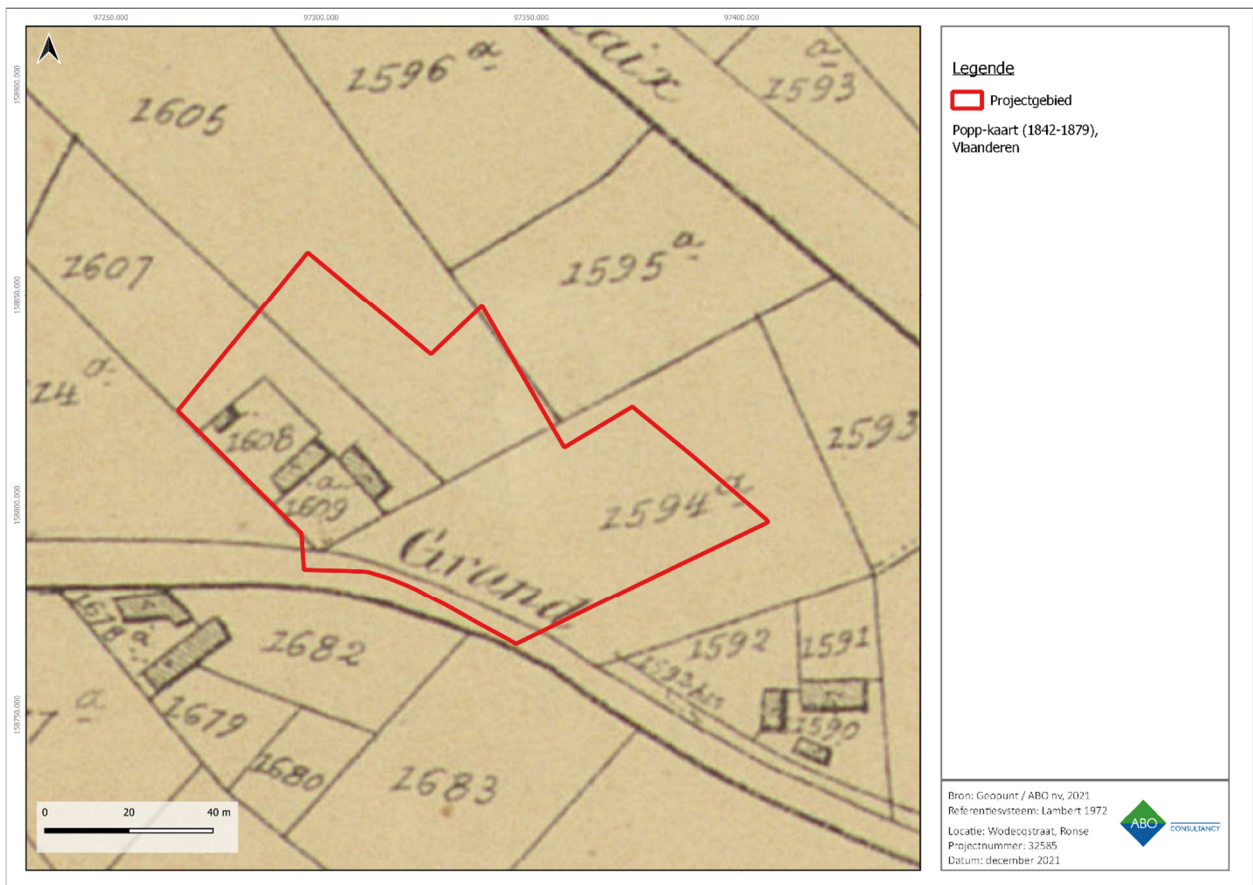
Figuur 19: Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

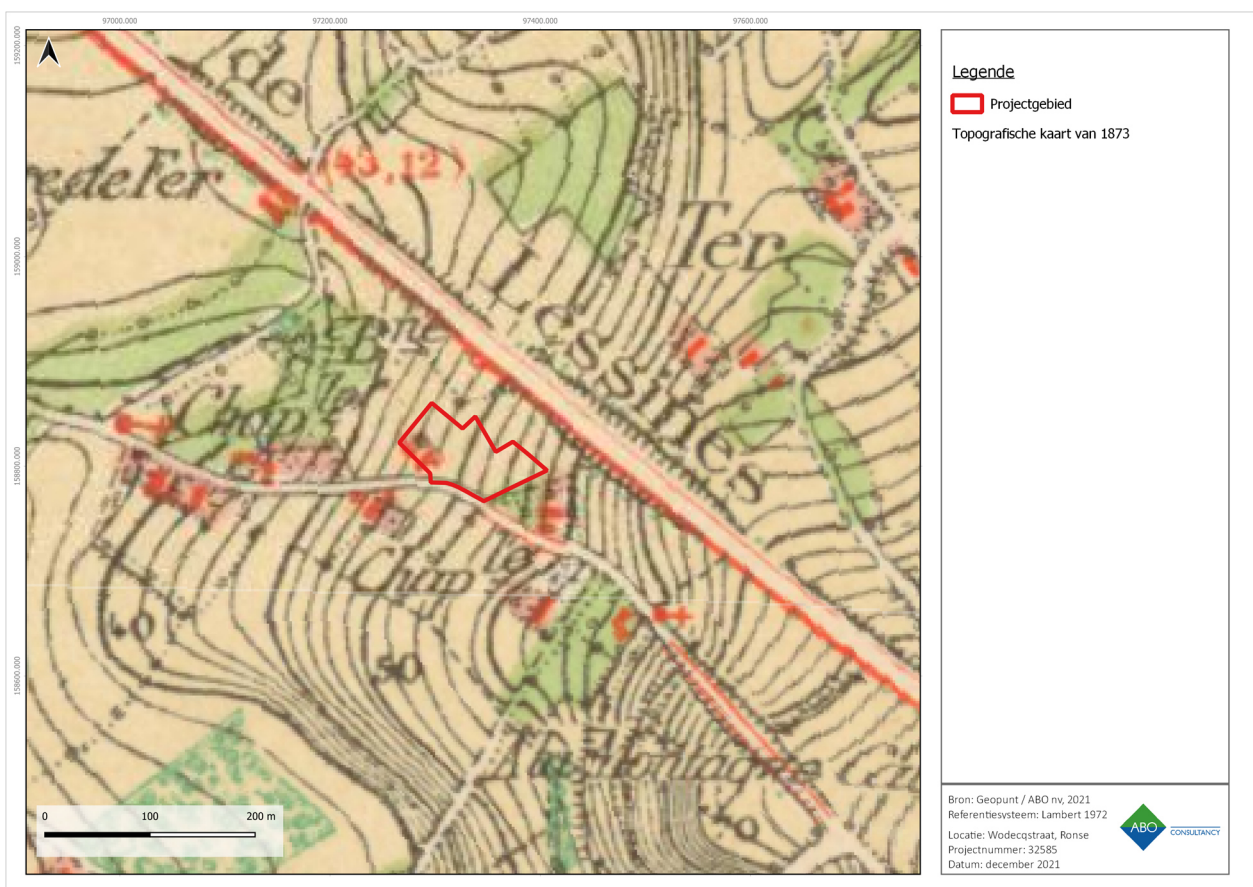
Figuur 20: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

Figuur 21: Vandermaelen-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

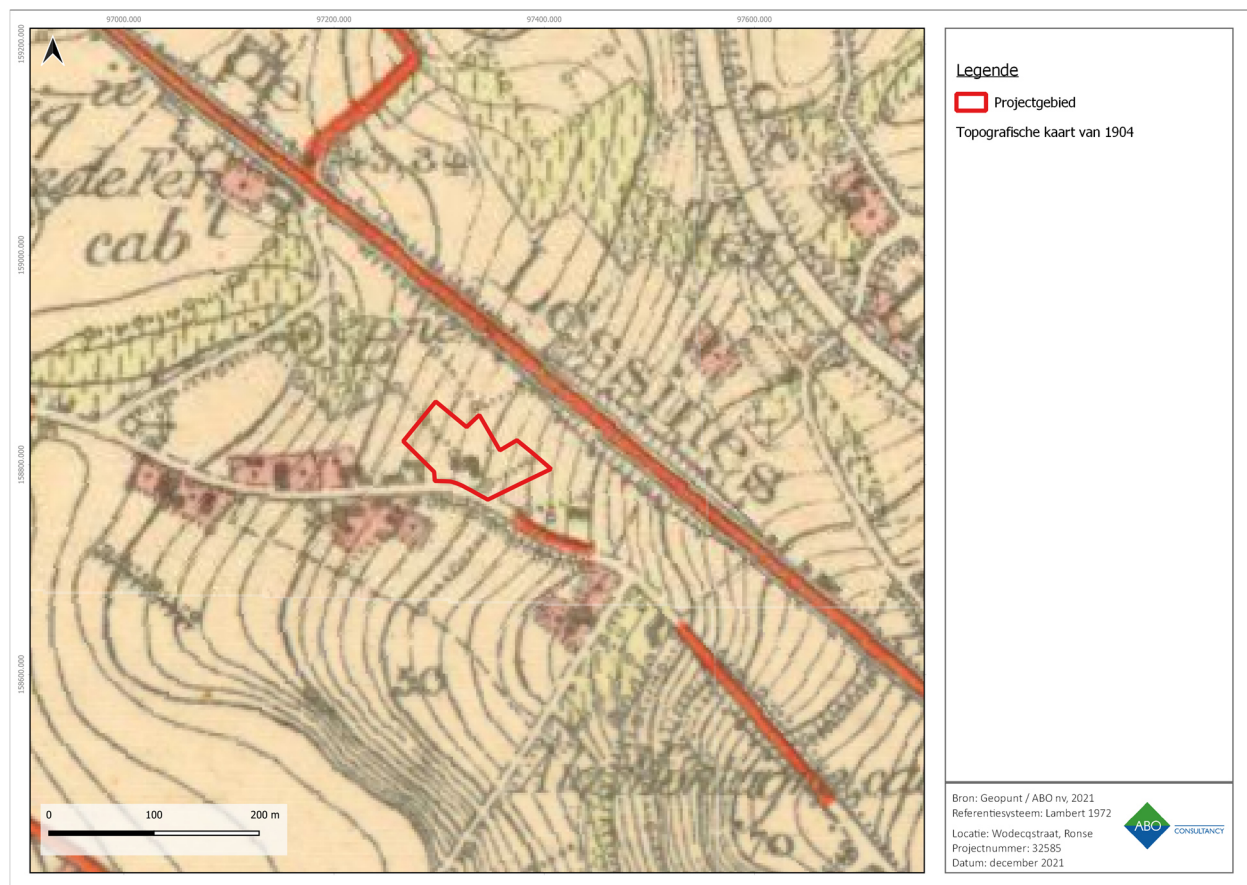
Figuur 22: Popp-kaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

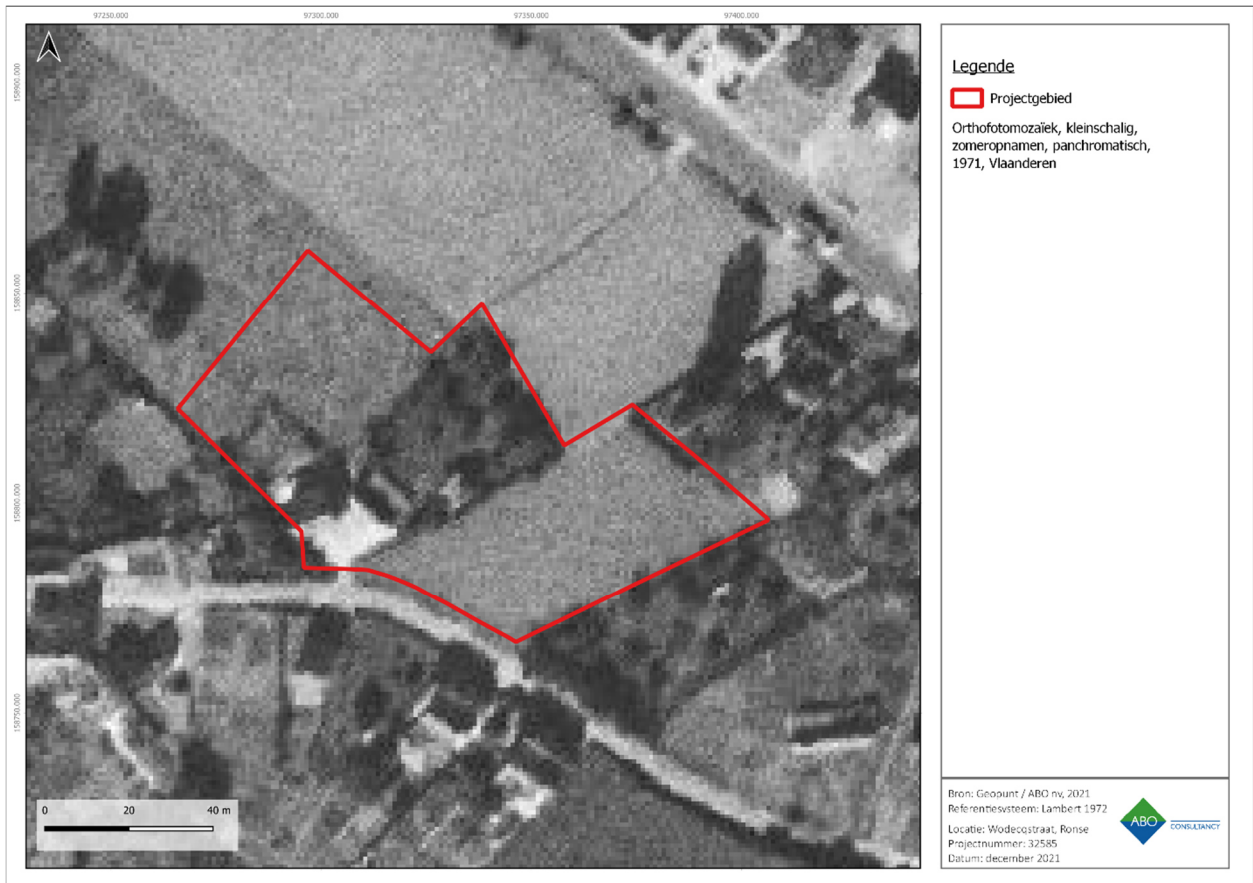
Figuur 23: Topografische kaart van 1873 met aanduiding van het projectgebied (Cartesius, 2021)

4.4 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

Recentere landschapsveranderingen tonen aan dat perceel 45422C1605/00R002 zeker bebost is gebleven tot ergens na 1990 (Figuur 24, Figuur 25 en Figuur 26). Op de orthofoto van 2000-2003 is te zien dat perceel 45422C1594/00C002 in gebruik is als weide (Figuur 27). Geen enkele orthofoto toont het kleine gebouw in het noordwesten. De andere twee gebouwen zijn wel nog steeds aanwezig (Figuur 28).

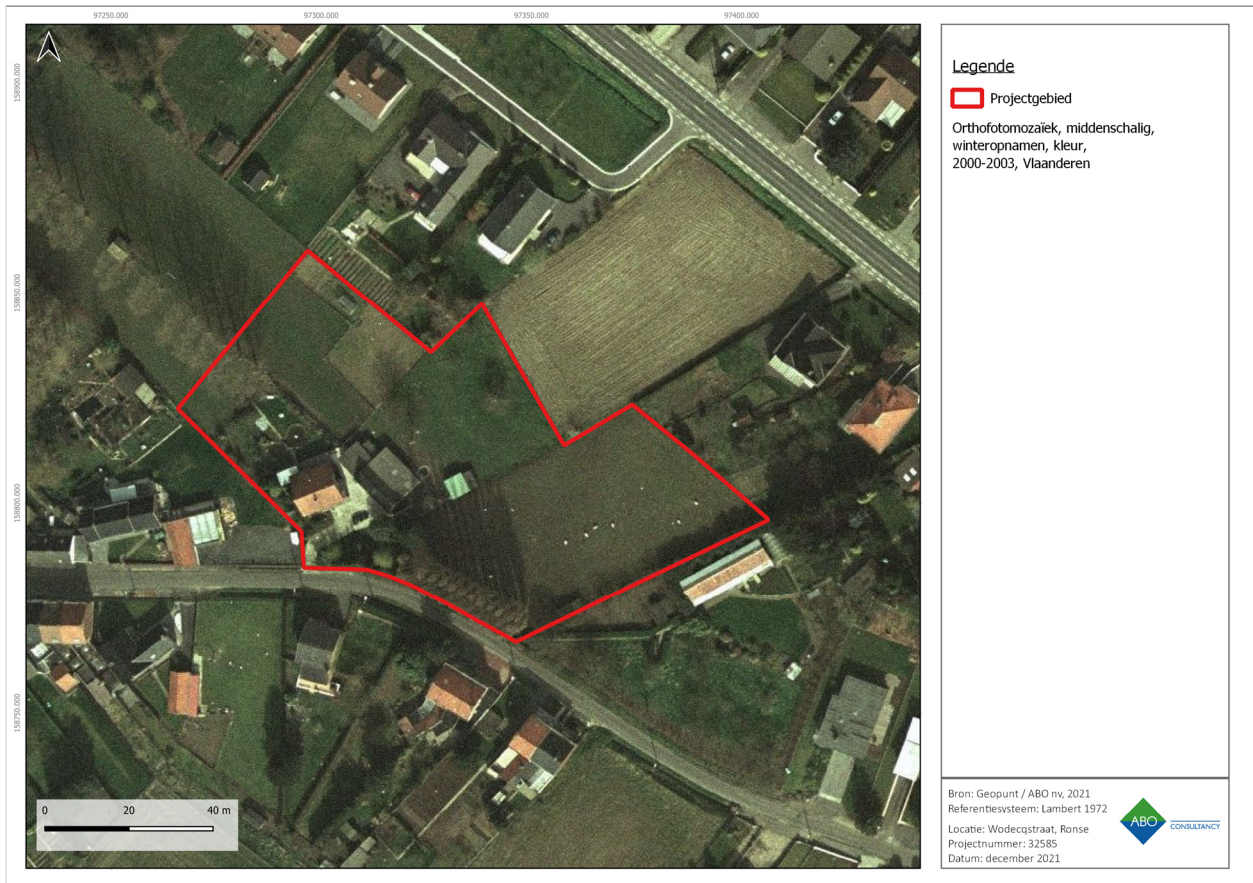
Figuur 24: Topografische kaart van 1904 met aanduiding van het projectgebied (Cartesius, 2021)

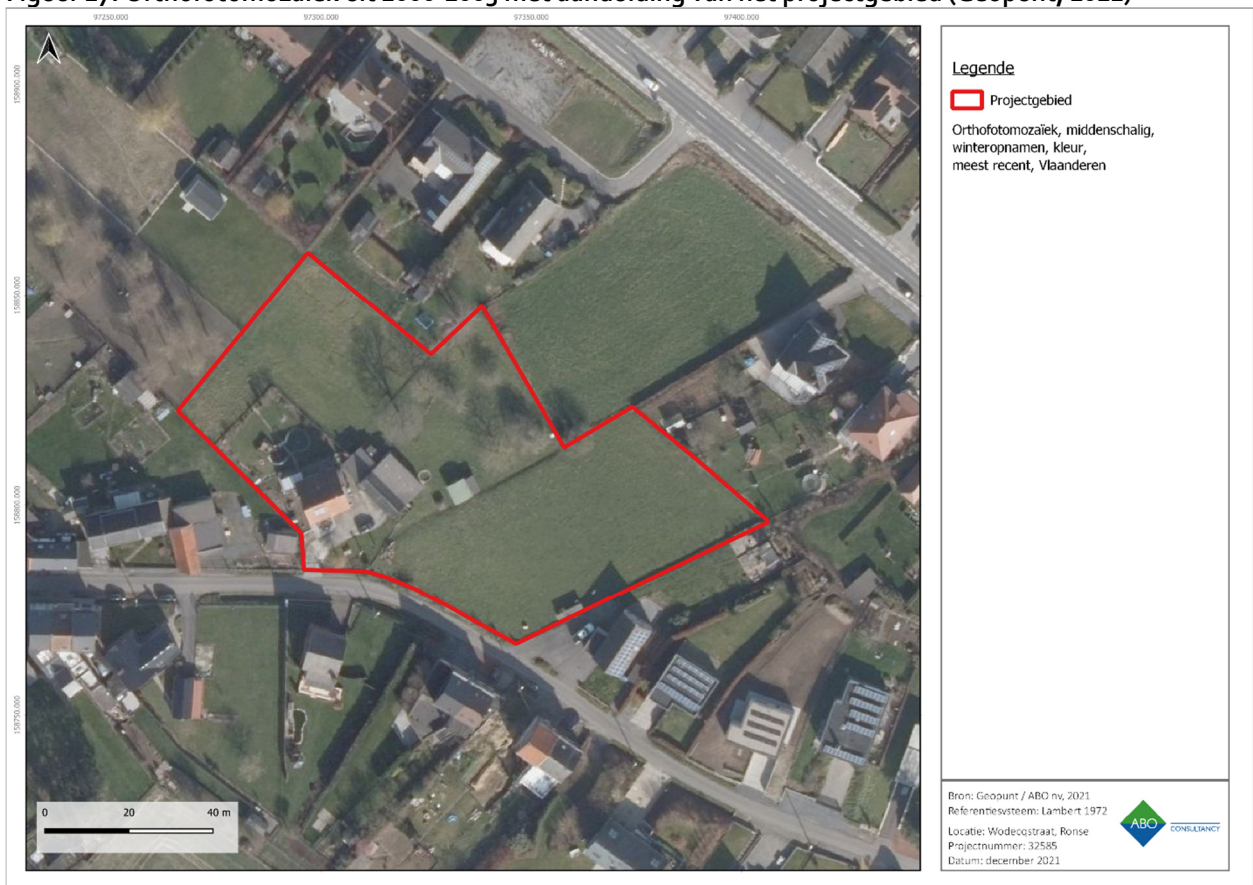
Figuur 25: Orthofotomosaïek uit 1971 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

Figuur 26: Orthofotomosaïek uit 1988 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

Figuur 27: Orthofotomozaïek uit 2000-2003 met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

Figuur 28: Meest recente orthofotomozaïek met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2021)

5 BESLUIT

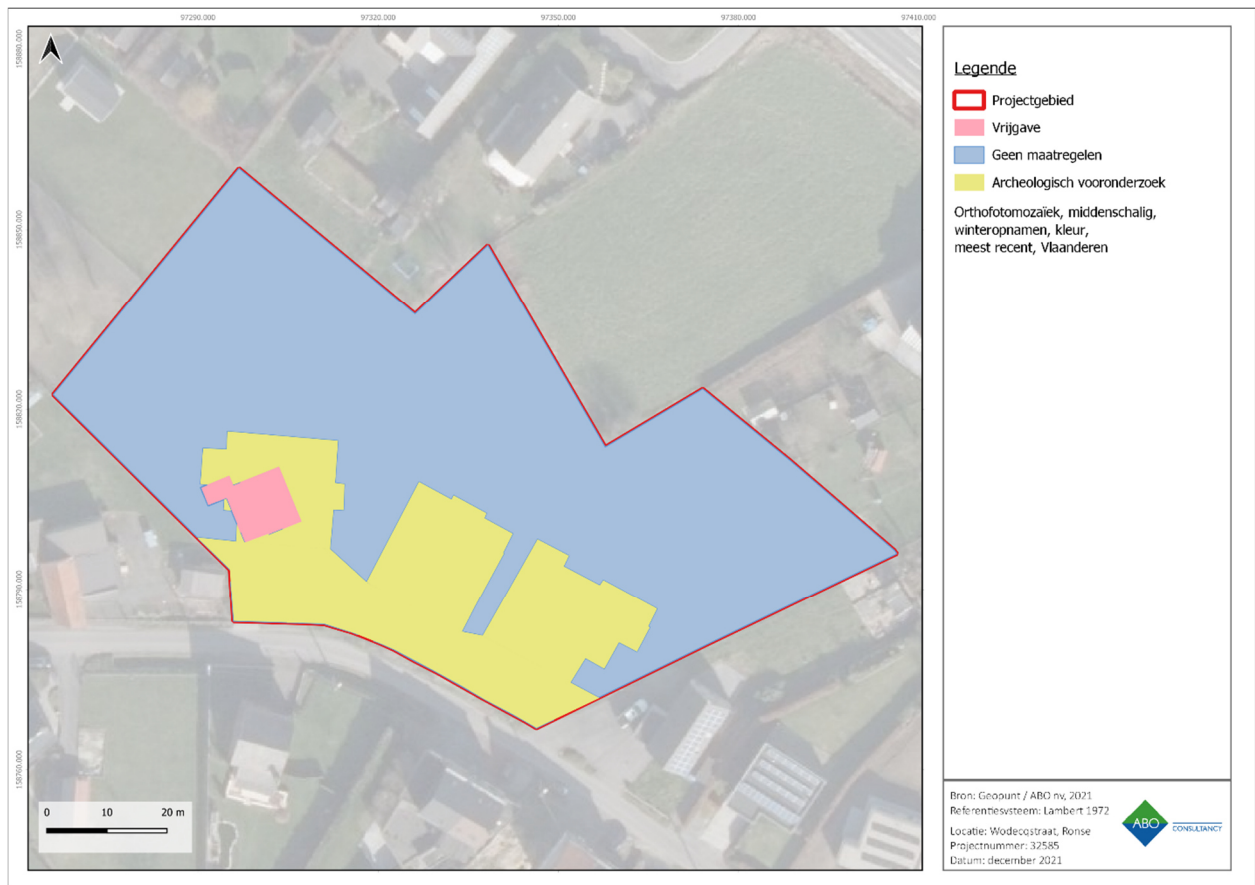
Deze archeologienota werd opgemaakt door ABO nv naar aanleiding van de bouw van negen huizen. Het doel van dit onderzoek is drieledig. Ten eerste wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein. Ten tweede wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn en in hoeverre ze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken. Ten derde wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is. Het antwoord op deze onderzoeksvragen luidt als volgt:

- Er zijn tijdens archeologische vooronderzoeken met ingreep in de bodem in de directe omgeving sporen gevonden uit de steentijd, metaaltijden, Romeinse Tijd en Nieuwe Tijd. Op basis van de beschikbare gegevens lijkt er een grotere trefkans te zijn voor de Romeinse periode. Verder zijn er ook enkele locaties gekend op basis van bijvoorbeeld cartografische bronnen. Op basis van deze informatie bestaat de kans om resten en/of sporen van menselijke aanwezigheid uit zeer uiteenlopende perioden aan te treffen ter hoogte van het projectgebied. Het kan op basis van dit bureauonderzoek echter niet gesteld worden dat er een verhoogde verwachting is voor een specifieke archeologische periode.
- Uit historisch en landschappelijk onderzoek blijkt dat het projectgebied reeds voor een groot gedeelte onbebouwd was met daarnaast drie gebouwen vanaf 1777. Landschappelijk gezien is het projectgebied gelegen op een heuvel. De landschappelijke ligging van het projectgebied brengt mogelijk een verhoogde archeologische verwachting met betrekking tot de steentijden met zich mee. De Quartaire sedimenten bestaan echter uit eolisch zand (EIPw) en leem uit het Weichseliaan en/of hellingsafzettingen uit het Quartair. De sporen die deze jager-verzamelaars achterlieten bestaan voornamelijk uit verspreide vondsten op het toenmalig loopvlak. Verder bestaat de bodem ter hoogte van het projectgebied uit Ldc. Dit zijn matig gleyige zandleemgronden met sterk gevlekte textuur B-horizont. Deze gronden waren uitstekend om te gebruiken als akkerland. Dit maakt dat het aantrekkelijk was om hier te wonen. Daarnaast staat er eveneens bodemtype OB gekarteerd wat wijst op een bebouwde zone waartoe ook de tuinen en industriegronden behoren. De huidige toestand bestaat uit een huis, een stalling, een tuin en weide. De initiatiefnemer plant de bouw van negen huizen.
- Op basis van de bovenstaande argumenten wordt besloten dat het potentieel tot kennisvermeerdering gemiddeld is voor het projectgebied. Voor het gebied ter hoogte van het bestaande huis word vrijgave geadviseerd omwille van de reeds diep reikende verstoring tot een diepte van ca. 2,60 m-mv. Daarnaast worden er geen verdere maatregelen voorgeschreven ter hoogte van de toekomstige tuinen aangezien dit deel van het projectgebied onaangeroerd blijft. Er wordt wel verder onderzoek geadviseerd ter hoogte van de toekomstige huizen en het terrein dat reikt tot aan de Wodecqstraat (Figuur 29).

Op basis van de bovenstaande argumenten wordt besloten dat er een **gemiddeld potentieel tot kennisvermeerdering** is voor het projectgebied.

Omdat nieuwe ingrepen in door historisch aangetoonde bronnen reeds bebouwd waren vanaf de tweede helft van de 18de eeuw en er een hoge kenniswinst naar de Romeinse periode is, is de huidige bureaustudie niet afdoende. Deze vaststelling doet ons concluderen dat verder archeologisch onderzoek aan te raden is en wordt er aldus gepleit voor een **archeologisch vooronderzoek** voor het projectgebied zodoende omkaderd in het Programma van Maatregelen.

Het gehele onderzoek betreft een traject met uitgesteld onderzoek aangezien het momenteel economisch en juridisch onwenselijk is.

Figuur 29: Overzicht van het archeologisch advies met betrekking tot het projectgebied

6 BIBLIOGRAFIE

Atlas Cadastral parcellaire de la Belgique de Renaix, Philippe-Christian Popp, uitgegeven in 1842-1879, schaal 1:5000.

Atlas van de Buurtwegen, opgesteld naar aanleiding van de wet op de buurtwegen van 10 april 1841, schaal 1:2.500 (overzichtsplannen schaal 1:10.000).

Geopunt Vlaanderen, Orthofoto's 1971, 1979-1990, 2002-2003, 2014, 2015, 2016, 2020, *Wodecqstraat, Ronse* [online], <http://www.geopunt.be> (geraadpleegd op 21 december 2021)

'Historische stadskern van Ronse'. Geraadpleegd 20 december 2021. <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/300596>.

Kaart van Villaret, Institut National de l'Information Géographique et Forestière, Sint-Mande (France), CH 292, uitgegeven in 1745, schaal 1:14.400.

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.

Topografische kaarten, 1873, 1904, 1939, 1969, 1981, 1989, *Wodecqstraat, Ronse* [online], www.cartesius.be, (geraadpleegd op 20 december 2021)

Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven in 1846-1854, schaal 1:20.000.

'Toponymisch Woordenboek Maurits Gysseling'. Geraadpleegd 20 december 2021. <https://bouwstoffen.kantl.be/tw/>.

Vandeputte Omer. *Gids voor Vlaanderen*. Tielt: Lannoo nv, 2007.

'Vooronderzoek Ronse Elzeelsesteenweg, Hendrik Consciensestraat en Blauwe Steen z/n (ROELS01)'. Geraadpleegd 21 december 2021. <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/20510>.

'Vooronderzoek Ronse Rode Broeckstraat'. Geraadpleegd 21 december 2021. <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/6857>.

'Vooronderzoek Ronse Ronse Aatstraat Beukenlaan'. Geraadpleegd 21 december 2021. <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/17520>.

'Vooronderzoek Ronse Ronse F421 Mgr. Beylsstraat-Ellezelles'. Geraadpleegd 21 december 2021. <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/notas/17553>.